

ขบวนการประชาชน : ปัญหาและทางออกของประเทศไทย

รองศาสตราจารย์ วิทยากร เชียงกุล

ปาฐกถา ๑๔ ตุลา ประจำปี ๒๕๕๗

วันอังคาร ที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ณ อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ (แยกคอกวัว) ถนนราชดำเนินกลาง

แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

“ขบวนการประชาชน : ปัญหาและทางออกของประเทศไทย”

รองศาสตราจารย์ วิทยากร เขียงกุล

คณบดีกิตติคุณวิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

ISBN 9786169186038

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ตุลาคม ๒๕๕๗

จำนวน

๓,๐๐๐ เล่ม

บรรณาธิการอ่านต้นฉบับ
กองเลขานุการ

นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์, รศ.สุรัสวดี หุ่นยนต์
เศรษฐวัฒน์ สุรินทร์คำ, อโรชา พิพัฒน์วัชรนนท์

จัดทำโดย

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา เลขที่ ๑๔/๑๖ ถนนราชดำเนินกลาง
แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์ ๐๒-๖๒๒-๑๐๑๔-๕ โทรสาร ๐๒-๖๒๒-๑๐๑๖
อีเมล oct14_f@hotmail.com
เว็บไซต์ www.14tula.com

ปกและรูปเล่ม

www.facebook.com/BanTaiSoiDesign
www.taisoi-graphic-sticker-logo.com

ภาพปก

รูปกล้องถ่ายภาพยนตร์ยี่ห้อ Bolex รุ่น ๓๑๖
ของคุณชิน คล้ายปาน ใช้ถ่ายภาพเหตุการณ์
วันที่ ๑๔-๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์เดือนตุลา
โทรศัพท์ ๐๒-๙๙๖-๗๓๙๒-๔
โทรสาร ๐๒-๙๙๖-๗๓๙๕

ราคา ๑๐๐ บาท

“เนื้อหาของปาฐกถาเป็นความคิดเห็นอิสระของผู้เขียน

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

ผู้ประสงค์จะนำข้อความใดๆ ไปพิมพ์เผยแพร่ต้องได้รับการอนุญาต
จากผู้เขียนก่อน ยกเว้นเพื่อการศึกษาอ้างอิงทางวิชาการ”

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา

วัตถุประสงค์

๑. ร่วมดำเนินการจัดสร้างอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ และร่วมในการดำเนินกิจการของอนุสรณ์สถานฯ
๒. ส่งเสริมให้มีความสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้าและเผยแพร่ด้านประชาธิปไตยและการพัฒนา
๓. จัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย
๔. ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่อุทิศตนเพื่อการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย
๕. ร่วมมือและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน มูลนิธิจะไม่ดำเนินการใดๆ ที่เป็นการแสวงอำนาจหรือประโยชน์ทางการเมือง การฝักใฝ่ทางการเมืองหรือการสนับสนุนพรรคการเมืองหนึ่ง พรรคการเมืองใดโดยเฉพาะ
๖. ดำเนินการหรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

รายชื่อคณะกรรมการมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

๑. นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์	ประธานกรรมการมูลนิธิ
๒. รศ.ดร.สุธาศัย ยิ้มประเสริฐ	รองประธานกรรมการ
๓. นายสันติสุข โสภณสิริ	กรรมการ
๔. นางสุนี ไชยรส	กรรมการ
๕. นายบุญแทน ตันสุเทพวิรวงศ์	กรรมการ
๖. นายเมธา มาสขาว	กรรมการ
๗. รศ.สุรัสวดี หุ่นพยนต์	กรรมการและเหรัญญิก
๘. นายประสาร มฤคพิทักษ์	กรรมการและเลขานุการ

สำนักงานมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา อาคารอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖

เลขที่ ๑๔/๑๖ ถนนราชดำเนินกลาง แขวงบวรนิเวศ

เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐๒-๖๒๒-๑๐๑๔-๕ โทรสาร ๐๒-๖๒๒-๑๐๑๖

อีเมล oct14_f@hotmail.com

เว็บไซต์ www.14tula.com

คำนำ

เป็นธรรมเนียมของปาฐกถา ๑๔ ตุลา ที่จะมีการคัดเลือกปาฐกถ์ล่วงหน้าเป็นเวลานานพอสมควร เพื่อให้ปาฐกมีเวลาเตรียมปาฐกถาอย่างพอเพียง สามารถเขียนบทปาฐกถาให้ล่วงหน้า เพื่อให้มูลนิธิจัดพิมพ์แจกจ่ายได้ทันทีหลังจบปาฐกถาในวันที่ ๑๔ ตุลา ปีนี้คณะกรรมการมูลนิธิเห็นพ้องต้องกันที่จะเชิญวิทยากร เชียงกูล เป็นปาฐก ด้วยเหตุผลสำคัญพอสรุปได้ ๒ ประการ คือ

๑) วิทยากร เป็นนักคิดนักเขียนคนสำคัญที่มีบทบาทมาตั้งแต่ก่อน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และคงไม่ผิด ถ้าจะกล่าวว่าการเขียนของวิทยากร เชียงกูล หลายชิ้นมีส่วนหล่อหลอมความคิดนักเรียน นิสิต นักศึกษา ปัญญาชน จำนวนไม่น้อยที่มีบทบาททำให้เกิดปรากฏการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ โดยเฉพาะบทกวีวรรคทองที่เป็นผลงาน “ลายเซ็น” (Signature) ของวิทยากร คือ

ฉันเยาว์ ฉันเขลา ฉันทึ่ง

ฉันจึง มาหา ความหมาย

ฉันหวังเก็บ อะไร ไปมากมาย

สุดท้าย ให้กระดาษ ฉันแผ่นเดียว

บทกวีนี้สะท้อน “ยุคแสวงหา” ของคนหนุ่มสาวในช่วงทศวรรษก่อน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และบทกวีบทนี้ได้รับการจารึกไว้ในสวนประติมากรรม กำแพงประวัติศาสตร์ธรรมศาสตร์

กับการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ที่หน้าหอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ แล้ว

๒) วิทยากร ยังคงสนใจปัญหาบ้านเมืองด้วยอุดมคติ และอุดมการณ์เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนมาอย่างต่อเนื่อง มีงานคิด งานเขียน งานพูด ที่มีคุณค่าปรากฏต่อสาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ นำยินดีที่วิทยากรตอบรับเป็นปาฐกถาในงานรำลึก ๑๔ ตุลา ปีนี้โดยทันที

วิทยากร มีชื่อ “นักเคลื่อนไหวสังคม” ชั้นแนวหน้า แต่เป็นนักคิด นักเขียน และนักวิชาการที่มีผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต แม้หลายช่วงของชีวิตจะรับงานบริหาร เป็นถึงรองอธิการบดีและคณบดีหลายคณะในมหาวิทยาลัย แต่มีผลงานวิจัยถึง ๒๒ ชิ้น และมีผลงานเขียนตีพิมพ์เผยแพร่โดยสำนักพิมพ์ต่างๆ นับถึงเดือนเมษายน ๒๕๕๗ จำนวนถึง ๑๓๘ เล่ม

วิทยากรมีความสามารถทางการประพันธ์ ทั้งในรูปแบบของบทกวี เรื่องสั้น บทละคร สารคดี และวิชาการ โดยมีเอกลักษณ์สำคัญคือความง่าย (Simplicity) ชัดเจน (Clear) และตรงไปตรงมา

เป็นธรรมเนียมของปาฐกถา ๑๔ ตุลา ที่จะให้ปาฐกถาเป็นผู้เลือกหัวข้อที่จะปาฐกถาเอง ซึ่งครั้งนี้วิทยากรเลือกเรื่อง “ขบวนการประชาชน : ปัญหาและทางออกของประเทศไทย” วิทยากรแบ่งหัวข้อนำเสนอเป็น ๗ หัวข้อ เริ่มต้นเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา

๒๕๑๖ ในหัวข้อ “ขบวนการ ๑๔ ตุลาคม และผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมไทย” ต่อจากนั้นเป็นการวิเคราะห์สังคมไทยในหัวข้อต่างๆ ได้แก่ ๑) การปรับตัวของชนชั้นนำและระบบทุนนิยม ๒) ปัญหาของประเทศไทยในปัจจุบัน ๓) ปัญหาของระบบทักษิณและฝ่ายต่อต้านทักษิณ ต่อจากนั้นเป็นการสรุปบทเรียนเรื่อง “เราเรียนรู้อะไรจากการชุมนุมเรียกร้องและขบวนการประชาชน” ต่อด้วยข้อเสนอ “ประชาธิปไตยที่แท้จริงมีความหมายมากกว่าแค่สิทธิการเลือกตั้งผู้แทน” และปิดท้ายด้วยข้อเสนอ “แนวทางการปฏิรูปประเทศไทยเพื่ออนาคตที่ดีกว่าของประชาชน”

ความเป็น “ปัญญาชน” ที่มีใช้ “นักเคลื่อนไหวสังคม” ชั้นแนวหน้า และความเป็นนักวิชาการที่ไม่รุนแรงสุดขีด ประกอบกับบุคลิกที่เข้มแข็งแต่สุภาพ ทำให้บทวิเคราะห์และข้อเสนอต่างๆ ของวิทยากรมีความรอบด้าน ชัดเจน และตรงไปตรงมา บทสุดท้ายซึ่งเป็นข้อเสนอสำคัญนั้น วิทยากรเคยศึกษาและนำเสนอเป็นหนังสือหลายเล่มแล้ว ในที่นี้จึงเสนอแต่หัวข้อเป็นสำคัญ ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดได้จากหนังสือของวิทยากรที่ตีพิมพ์เผยแพร่แล้วหลายเล่ม และวิทยากรได้นำมาเสนอไว้ด้วยแล้ว

ด้วยข้อจำกัดของขอบเขตความสนใจ มีเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่วิทยากรกล่าวถึงน้อยมาก คือ อิทธิพล

ของศาสนา โดยเฉพาะพุทธศาสนาในสังคมไทย อย่างไรก็ดี เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่เรื่องหนึ่งที่มีการศึกษา วิเคราะห์ และนำเสนอในที่ต่างๆ มากแล้ว ผู้สนใจย่อมศึกษาจากแหล่งอื่นๆ ได้

การตัดสินใจเลือกปาฐกถาปีนี้ เกิดขึ้นก่อนวันรัฐประหาร ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เมื่อเกิดรัฐประหารขึ้น คณะกรรมการมิได้มีการทบทวนใดๆ ในเรื่องนี้ เพราะไม่เชื่อว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แม้จะมีความสำคัญมาก แต่น่าจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการเตรียมปาฐกถาและการแสดงปาฐกถาครั้งนี้ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะรัฐประหารยังคงมิใช่ปรากฏการณ์ที่ “แปลกประหลาด” และ “ไม่คาดคิด” ในสังคมไทย ดังวิทยากรได้กล่าวถึงรัฐประหารครั้งนี้ไว้สั้นๆ ในลักษณะที่ไม่แสดงความรู้สึกหรือให้ความสำคัญมากนัก

ข้อวิพากษ์ที่ “แรงกว่า” กลับเป็นทัศนคติต่อนักวิชาการของไทยในประโยคที่ว่า “ปัญญาชนไทย ยังไม่ได้ศึกษาค้นคว้าสถานการณ์ของประเทศไทย อย่างเป็นวิทยาศาสตร์มากเท่าที่ควร”

คำถามคือ ข้อวิพากษ์นี้จริงหรือไม่ และเรา “จะทำอะไรดี”

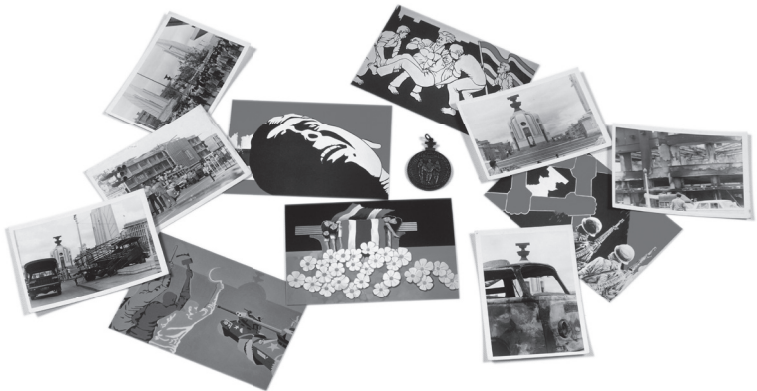
นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์
ประธานมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

สารบัญ

๑๑ “ขบวนการประชาชน :
ปัญหาและทางออกของประเทศ”

๖๑ ประวัติ
การศึกษา, การทำงาน,
ผลงานวิจัย และหนังสือเล่ม

๘๕ อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖

ปาฐกถา ๑๔ ตุลาคม ประจำปี ๒๕๕๗

หัวข้อ

“ขบวนการประชาชน :
ปัญหาและทางออกของประเทศไทย”

รองศาสตราจารย์ วิฑิตกร เข้มกุล

ขบวนการประชาชน : ปัญหาและทางออกของประเทศไทย

รศ.วิทย์ภากร เชียงกุล

ปาฐกถานี้แบ่งเป็นหัวข้อย่อย ๗ หัวข้อคือ ๑) ขบวนการ ๑๔ ตุลาคม และผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมไทย ๒) การปรับตัวของชนชั้นนำและระบบทุนนิยม ๓) ปัญหาของประเทศไทยในปัจจุบัน ๔) ปัญหาของระบอบทักษิณและฝ่ายต่อต้านทักษิณ ๕) เราเรียนรู้อะไรจากการชุมนุมเรียกร้องและขบวนการประชาชน ๖) ประชาธิปไตยที่แท้จริงมีความหมายมากกว่าแค่สิทธิในการเลือกตั้งผู้แทน และ ๗) แนวทางการปฏิรูปประเทศไทยเพื่ออนาคตที่ดีกว่าของประชาชน

๑. ขบวนการ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ และผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมไทย

ขบวนการ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ มีส่วนสำคัญในการทำให้เผด็จการทหารที่อยู่ยาวมาก่อนหน้านั้นถึง ๑๕ ปี ต้องสิ้นสุดลงและระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาได้กลับมาใหม่ แม้ ๓ ปีต่อมาชนชั้นนำไทยที่จารีตนิยมได้ปราบปรามขบวนการ ๑๔

ตุลาคม อย่างรุนแรงในเหตุการณ์สังหารหมู่ประชาชน ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ แต่การมุ่งมั่นแสวงหา “สังคมที่ดีกว่า” อย่างเอาการเอางานของคนหนุ่มสาวในยุคนั้น ได้ส่งผลสะท้อนต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจการเมืองไทยในทางอ้อม เช่น ชนชั้นนำต้องปรับตัวรักษาประชาธิปไตยแบบทุนนิยมไว้ระดับหนึ่ง อย่างค่อนข้างต่อเนื่องมาถึงสมัยปัจจุบัน แม้จะมีการรัฐประหารเกิดขึ้นสลับกัน แต่รัฐบาลทหารหลังจากนั้นไม่เคยอยู่ได้ยาว ต้องกลับมาใช้ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาอยู่เสมอ

การต่อสู้ของนักศึกษาประชาชนในช่วงปี ๒๕๑๖-๒๕๑๙ มีข้อจำกัดทั้งในแง่สภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมืองของสังคมไทย และในแง่การที่ขบวนการคนหนุ่มสาว ยุค ๑๔ ตุลาคม ยังอ่อนประสบการณ์ และไม่สามารถเรียนรู้ และจัดตั้งได้ทันกับสถานการณ์ ที่พวกชนชั้นผู้ปกครองผู้มีอำนาจและเล่ห์เหลี่ยมสูง เร่งปราบปรามนักศึกษาประชาชน ฝ่ายก้าวหน้า จนนำไปสู่กรณีสังหารหมู่ประชาชนในเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

ถึงกระนั้นขบวนการ ๑๔ ตุลาคม ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าในบางเรื่อง เช่น ชนชั้นนำพยายามพัฒนาระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอุตสาหกรรม ที่อิงกับระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา แม้คณะทหารจะทำรัฐประหาร

ยึดอำนาจได้หลายครั้ง แต่มักอยู่ได้แค่ระยะสั้นๆ คณะรัฐประหาร
ต้องตั้งรัฐบาลนายกฯ ทหารผสมพลเรือน หรือรัฐบาลพลเรือน
แล้วร่างรัฐธรรมนูญใหม่ จัดการเลือกตั้งทั่วไปใหม่ในปีถัดไป
เสมอมา

มองในแง่ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์การเมืองไทยใน
ระยะยาว เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม มีส่วนสำคัญในการเปิดทาง
ทุนนิยมอุตสาหกรรมเติบโต เกิดนักธุรกิจและชนชั้นกลาง
ที่มีการศึกษาและต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร
ทรัพยากรของประเทศเพิ่มขึ้น

แม้ขบวนการ ๑๔ ตุลาคม จะมีอุดมคติในเรื่องการต่อสู้
เพื่อสิทธิเสรีภาพ และประชาธิปไตยของภาคประชาชนสูง
แต่ข้อจำกัดของบริบทสังคมไทยเองและขบวนการ ๑๔ ตุลาคม
ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงเฉพาะการเปิดทางให้ระบบ
เศรษฐกิจทุนนิยมเสรีเติบโตก้าวข้ามระบบทุนนิยมขุนนาง
ที่รัฐบาลเผด็จการทหารเคยเรียกเก็บส่วนแบ่ง เป็นทุนนิยมเสรี
ที่เจ้าที่ดินใหญ่ นายทุน นักธุรกิจ ชนชั้นกลาง รวมทั้งข้าราชการ
มีบทบาทแบบมือใครยาวสาวได้สาวเอาได้เพิ่มขึ้น เหตุการณ์
๑๔ ตุลาคม ทำลายการผูกขาดอำนาจของทหารได้ระดับหนึ่ง
แต่กลายเป็นการเปิดช่องทางให้ชนชั้นนำอื่นๆ เช่น เจ้าที่ดินใหญ่,
นายทุน, ข้าราชการระดับสูง เข้ามามีอำนาจแทน

ชนชั้นนำเหล่านี้ยอมรับระบอบประชาธิปไตยแบบ
รัฐสภาในฐานะเป็นเครื่องมือ เป็นกลไกในการจัดสรรแบ่งปัน
อำนาจกัน เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันคือ การพัฒนาเศรษฐกิจ
แบบทุนนิยมเสรี แต่กลุ่มซึ่งมีแนวคิดจารีตนิยม, อำนาจนิยม
สูง (ขวาจัด) ขัดขวางไม่ให้ขบวนการ ๑๔ ตุลาคม พัฒนาไปถึง
ระดับการเรียกร้องการพัฒนาสังคมที่เสมอภาคเป็นธรรม
ทำให้เกิดการสังหารหมู่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ทำลายโอกาส
ที่ประเทศไทยในตอนนั้นจะปฏิรูประบอบเศรษฐกิจ การเมือง
สังคม ให้เป็นประชาธิปไตย โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเป็น
ธรรมขึ้น

ขบวนการ ๑๔ ตุลาคม มีอุดมการณ์แบบประชาธิปไตย
และปีกก้าวหน้ามีอุดมการณ์แบบสังคมนิยม แต่สิ่งที่เหตุการณ์
๑๔ ตุลาคม ทำให้เกิดขึ้นได้ภายใต้ระบบและโครงสร้างสังคมเก่า
ที่ชนชั้นนำมีอำนาจมากกว่าคือ การเปิดทางให้เศรษฐกิจไทย
ได้พัฒนาไปในแนวทางที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจ
ทุนนิยมแบบพึ่งพาบริษัทข้ามชาติได้มากกว่ายุคทหารเป็น
ใหญ่ ขบวนการต่อสู้เพื่อสังคมนิยมของปีกที่ก้าวหน้าในช่วง
ปี ๒๕๑๙-๒๕๒๔ ก็ประสบความล้มเหลว ชนชั้นนำซึ่งแบ่งเป็น
หลายกลุ่มพยายามรักษาระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา
ซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของชนชั้นสูงและชนชั้นกลางไว้ใน
ระดับหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม เช่น การที่มีเด็ก

และเยาวชนเพิ่มขึ้น ประชาชนได้รับการศึกษาและได้รับส่วนแบ่งจากการพัฒนาเศรษฐกิจจนเติบโตเป็นชนชั้นกลางเพิ่มขึ้น มีส่วนทำให้ประชาชนชั้นกลางมีอำนาจและปากเสียงเพิ่มขึ้น ตามลำดับ การเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวมาทำให้ประเทศไทย หลังปี ๒๕๒๐ เป็นต้นมา ต้องการประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มากกว่าระบบเผด็จการทหารแบบเก่า

เศรษฐกิจไทยในรอบ ๔๑ ปี ตั้งแต่หลัง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ จนถึงปัจจุบันได้เจริญเติบโตขึ้นอย่างมาก แต่เป็นการเติบโตแบบพึ่งพาการลงทุนและการค้ากับต่างประเทศเพิ่มขึ้น กลายเป็นเศรษฐกิจในระบบทุนนิยมผูกขาดที่เป็นบริวารบริษัทข้ามชาติของไทย ที่ดำรงอยู่ได้โดยการขูดรีดทรัพย์สินากรธรรมชาติและแรงงานของเกษตรกร คนงาน และผู้ประกอบการรายย่อย การเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวมทำให้นายทุนและชนชั้นกลางร่ำรวยขึ้นมาก แต่คนส่วนใหญ่ยังคงมีรายได้ต่ำและยากจน ขาดแคลน ได้รับการศึกษาต่ำและจากโรงเรียนที่ด้อยคุณภาพกว่าโรงเรียนมีชื่อเสียงที่ลูกหลานคนรวยคนชั้นกลางแข่งขันวิ่งเต้นเข้าไปเรียนได้มากกว่า

การที่สังคมไทยมีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงทางทรัพย์สิน รายได้ การศึกษา ฐานะทางสังคม ฯลฯ มาก ทำให้อำนาจรัฐอยู่ในมือของรัฐบาลชนชั้นนำ ที่ส่วนใหญ่มาจากการเลือกตั้งแบบซื้อเสียงขายเสียง, การใช้อำนาจ ระบบอุปถัมภ์ นโยบาย

ประชาชนิยม ฯลฯ มาตลอด พวกเขาบริหารประเทศแบบเอาใจ
บริษัทข้ามชาติและบรรษัทขนาดใหญ่โดยที่พวกตนเองก็ทุจริต
ฉ้อฉล หาผลประโยชน์ทับซ้อน เน้นการเติบโตของการผลิตและ
บริโภคสินค้าและบริการ ไม่ได้กระจายทรัพย์สินและรายได้
สู่ประชาชนส่วนใหญ่อย่างเป็นธรรม ทำให้ประเทศไทยในยุค
๓๐-๔๐ ปี หลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เกิดปัญหาทาง
เศรษฐกิจการเมืองสังคมและความขัดแย้งตามมามากมาย
และมีความสลับซับซ้อนเพิ่มขึ้น

หลัง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ถึงปี ๒๕๕๗ ระบบการเมือง
ในรอบ ๔๑ ปี ยิ่งด้อยพัฒนากว่าระบบเศรษฐกิจ วัฏจักรของ
นักการเมืองทุจริตฉ้อฉลหาผลประโยชน์ทับซ้อน ทำให้ทหาร
ทำรัฐประหารยึดอำนาจได้สำเร็จ ๕ ครั้ง เพียงแต่ทหารไม่อาจ
ปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จเหมือนยุคจอมพลสฤษดิ์-ถนอม
ได้อีกต่อไป พวกเขาเลือกแนวทางจัดตั้งรัฐบาลพลเรือนหรือ
รัฐบาลผสม ร่างรัฐธรรมนูญใหม่และจัดให้มีการเลือกตั้ง
และการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ที่มาจากการเลือกตั้งในปีถัดไป โดยที่
กองทัพซึ่งมีกำลังอาวุธและการอ้างความชอบธรรมด้านการ
เป็นผู้ปกป้องชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ยังคงดำรงฐานะเป็นองค์กร
ที่มีสถานะและอำนาจพิเศษที่รัฐบาลจากการเลือกตั้งยังต้อง
พึ่งพา, ประสานแบ่งปันอำนาจและผลประโยชน์ร่วมกัน

การรัฐประหาร ๕ ครั้ง นับตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ จนถึงปี ๒๕๕๗ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการจัดการทางการเมืองที่ไม่ลงตัวในหมู่ชนชั้นผู้ปกครองต่างกลุ่ม ก่อนที่จะมีการตกลงประนีประนอมกันในหมู่ชนชั้นนำเขียนรัฐธรรมนูญและจัดการเลือกตั้งรัฐบาลกันใหม่ในเวลาต่อมา นายทหารไทยซึ่งมีกำลังทางอาวุธในการยึดอำนาจรัฐได้ แต่มีความรู้ความสามารถทางเศรษฐกิจสังคม และการบริหารจัดการไม่มากนัก ทั้งภาพพจน์ของรัฐบาลทหารในสายตาต่างประเทศที่ไทยต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจก็ต่ำ ทำให้คณะรัฐประหารต้องอาศัยการร่วมมือกับนายทุนและชนชั้นกลาง เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันตลอดมา

ดังนั้น ถ้ามองในภาพกว้างในเชิงระบบและโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองของไทยที่ชนชั้นนำส่วนน้อยคงมีอำนาจเหนือประชาชนส่วนใหญ่มาตลอด ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งหรือรัฐบาลที่มาจากการที่ทหารเข้ามาแทรกแซง ก็ไม่ได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เป็นเพียงการเล่นเกมทางการเมืองของชนชั้นนำต่างกลุ่มเท่านั้น

ชนชั้นนำบางกลุ่มเล่นเกมแบบหาเสียงกับประชาชนด้วย แต่ส่วนใหญ่เป็นการหาเสียงแบบระยะสั้นที่ผสมด้วยการครอบงำทางอุดมการณ์จารีตนิยม กษัตริย์นิยม ทูณนิยม บริโภคนิยม ไม่ได้มีแนวคิดที่จะปฏิรูปเชิงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจการเมืองสังคมให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมอย่าง

แท้จริง หลังจากความล้มเหลวของขบวนการ ๑๔ ตุลาคม และขบวนการสังคมนิยม ประชาชนถูกแบ่งแยกและปกครอง มีลักษณะการจัดกระจาย อ่อนแอ ถูกครอบงำทางอุดมการณ์ ความเชื่อ จากชนชั้นนำกลุ่มต่างๆ เพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับยุค หลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ถึง ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ซึ่งขบวนการนักศึกษา สหภาพแรงงาน สหพันธ์ชาวนาชาวไร่ และกลุ่มนักวิชาการ นักวิชาชีพต่างๆ เคยเข้มแข็ง และสามารถเรียกร้องต่อรองกับชนชั้นนำในบางเรื่องได้ในระดับหนึ่ง

๒. การปรับตัวของชนชั้นนำและระบบทุนนิยม

หลังการพ่ายแพ้ของขบวนการสังคมนิยมไทยตั้งแต่ราว ปี ๒๕๒๔-๒๕๒๕ ชนชั้นนำที่ได้เปรียบสามารถปรับตัวให้เข้ากับการพัฒนาเศรษฐกิจทุนนิยมแบบบริวารบริษัททุนข้ามชาติ และบูดรีดทั้งจากทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานได้มาก จนทำให้เศรษฐกิจไทยโดยรวมเติบโตขึ้นมาตามลำดับ กลุ่มชนชั้นนำของไทยทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเจ้าที่ดินใหญ่ นายทุน นักธุรกิจ นายทหาร ข้าราชการชั้นสูง นักการเมือง ฯลฯ ล้วนเป็นพวก จารีตนิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวระยะสั้น และโง่เขลา มากกว่าที่จะเป็นนักปฏิรูปที่มองการณ์ไกลเพื่อส่วนรวม ทำให้ การเมืองไทยวนเวียนอยู่กับเรื่องการต่อสู้ช่วงชิงอำนาจและ ผลประโยชน์ของชนชั้นนำต่างกลุ่ม การแต่งตั้ง การเลือกตั้ง

การทำรัฐประหาร เขียนรัฐธรรมนูญใหม่ การสรรหา แต่งตั้ง
ผสมการเลือกตั้ง ขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ผู้ได้รับการศึกษา
ที่จารีตนิยมและคุณภาพค่อนข้างต่ำถูกรวบงำทางอุดมการณ์
ให้มีความหวังว่า นโยบายเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม
อุตสาหกรรมของรัฐบาลนายทุนจะทำให้พวกเขาพ้นจากความ
ยากจนได้

ชนชั้นนำไทยซึ่งมีอำนาจทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง
และสังคมวัฒนธรรม เก่งในการโฆษณาทางอุดมการณ์ความ
เชื่อที่สร้างความชอบธรรม สร้างความศรัทธา ความเชื่อถือ
ให้ประชาชนฝากความหวังไว้กับพวกเขาคนใดคนหนึ่งหรือ
กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาและ
ข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพต่ำ และมีลักษณะการถูกรวบงำ
ทางอุดมการณ์จารีตนิยม และการถูกจัดตั้งให้เป็นสมุนบริวาร
ภายในระบบอุปถัมภ์สูง ทำให้ประชาชนไทยส่วนใหญ่ เกษตรกร
คนงาน พนักงาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระรายย่อย ฯลฯ ถูกแบ่ง
แยกและปกครอง แยกแยกกันเป็นกลุ่มที่สนับสนุนผู้นำกลุ่มใด
กลุ่มหนึ่ง มีความหวังว่าการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม
อุตสาหกรรมจะทำให้พวกเขาร่ำรวยได้บริโภคมามากขึ้น

ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีโอกาสเรียนรู้ที่จะคิดวิเคราะห์
อย่างเป็นตัวของตัวเอง ไม่รู้จักการรวมกลุ่มกันเป็นสมาคมอาชีพ
สหภาพแรงงาน ส่วนปัญญาชนที่ก้าวหน้าที่เคยอยู่ข้างประชาชน

มีทั้งจำนวนและบทบาทลดลง นักวิชาการมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่มีแนวคิดแบบเสรีนิยม ที่ทำงานเพื่อตนเองและเลือกข้าง ชนชั้นนำกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มากกว่าที่จะเข้าไปร่วมศึกษาและช่วยเหลือองค์กรภาคประชาชน ที่ต่อสู้เรื่องปัญหาของพวกเขา

ในยามที่ชนชั้นนำต่างกลุ่มขัดแย้งต่อสู้กันในรอบ ๑๐ ปี ที่ผ่านมา ประชาชนที่เลือกข้างทั้ง ๒ ฝ่ายต่างขัดแย้งทะเลาะ กันแบบเอาเป็นเอาตาย หลายคนเสียชีวิต พิการ บาดเจ็บจากการปราบปรามของรัฐหรือโดยมือปืนรับจ้างของกลุ่มการเมือง ในขณะที่พวกชนชั้นนำเองซึ่งถึงจะมีการเอาชนะกันในทาง ยุทธวิธีได้ชั่วคราว เช่น ทหารเข้ามายึดอำนาจ เปลี่ยนรัฐธรรมนูญ และจัดการเลือกตั้งใหม่ พวกชนชั้นนำต่างกลุ่มยังคงประนีประนอม ประองตอง สมนานฉันทตกลงแบ่งปันอำนาจและผลประโยชน์กัน แบบลับๆ ได้ ในขณะที่ไม่มีประชาชนฝ่ายใดหรือกลุ่มใด ได้ประโยชน์อย่างยั่งยืน จากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แบบเปลี่ยนรัฐสภา เปลี่ยนกลุ่มชนชั้นนำ แต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจการเมืองให้เป็นธรรมขึ้น อย่างแท้จริง

๓. ปัญหาประเทศไทยในยุคปัจจุบัน

ประเทศไทยในยุคปัจจุบันมีประชากรเพิ่มขึ้นจากเมื่อ ๔๑ ปีที่แล้วมากกว่าเท่าตัว เมืองขยายตัว ชุมชนชนบททั้งหมดตัว

ทั้งอ่อนแอ พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจและสังคมได้ลดลง ต้องพึ่งทุนขนาดใหญ่ เช่น พวกธนาคาร พ่อค้า นายทุน และพนักงานการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐบาลที่ประชาชนเป็นฝ่ายเสียเปรียบเพิ่มขึ้น รัฐบาลทุกรัฐบาลใช้นโยบายเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอุตสาหกรรมผูกขาดที่เป็นบริวารบรรษัทข้ามชาติ เน้นเพิ่มการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (มูลค่าสินค้าและบริการที่มีการซื้อขาย) แต่การกระจายทรัพย์สินและรายได้ในหมู่ประชาชนกลุ่มต่างๆ เหลื่อมล้ำต่ำสูงเพิ่มขึ้น คนรวย คนชั้นกลางได้ประโยชน์สูงกว่าคนจนส่วนใหญ่มาก ในช่วงทศวรรษ ๒๕๔๓-๒๕๕๒ กลุ่มครัวเรือนที่รวยที่สุด ๒๐% แรกมีสัดส่วนในรายได้ระหว่างร้อยละ ๔๘-๕๑ ของรายได้ของครัวเรือนทั้งประเทศ ขณะที่กลุ่มครัวเรือนที่จนที่สุด ๒๐% ท้ายสุด มีสัดส่วนรายได้ระหว่างร้อยละ ๔-๖ ของรายได้ของครัวเรือนทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ <http://www.nso.go.th/>)

การสำรวจภาวะสังคมไทยไตรมาส ๒ ของปี ๒๕๕๗ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รายงานว่า ในปี ๒๕๕๔ ครัวเรือนกลุ่มที่รวยที่สุด ๑๐% แรกถือครองรายได้ ๓๙.๓% ของรายได้ของครัวเรือนทั้งประเทศ ขณะที่ครัวเรือนที่จนที่สุด ๑๐% หลัง ถือครองรายได้เพียง ๑.๖% ของรายได้ของครัวเรือนทั้งประเทศ

กลุ่มที่ถือครองที่ดินมากที่สุด ๒๐% แรกมีที่ดินถึง ๗๙.๙% ของที่ดินทั้งหมด กลุ่มที่มีที่ดินน้อยที่สุด ๒๐% หลัง มีที่ดินเพียง ๐.๓% ของที่ดินทั้งหมด (<http://www.nso.go.th/>)

ประเทศไทยนั้นมีการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม อยู่อันดับต้นๆ ของโลกและอยู่ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ในอาเซียน (<http://www.nso.go.th/>, <http://www.thailandfuturefoundation.org/>) ดังนั้น ถึงแม้ว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของเศรษฐกิจไทยจะเจริญเติบโต และการเมืองไทยอาจจะอ้างได้ว่าเป็นประชาธิปไตยแบบรัฐสภา เป็นส่วนใหญ่ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ในยุคปัจจุบันกลับเผชิญ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมรุนแรงกว้างขวางยิ่งกว่าสมัย เมื่อ ๔๑ ปีที่แล้วมาก ทั้งปัญหาการรวบอำนาจ เล่นพรรคเล่นพวก การทุจริตฉ้อฉล หาผลประโยชน์ทับซ้อน การเอาเปรียบ และความไม่เป็นธรรมในด้านต่างๆ ปัญหาอาชญากรรม ความรุนแรง ความยากจนโดยเปรียบเทียบ ปัญหาการว่างงาน และการทำงานต่ำกว่าระดับ ยาเสพติด โสเภณี เอ็ดส์ ปัญหา เด็กเยาวชน ผู้หญิง และคนด้อยโอกาสถูกละเมิดสิทธิและมีปัญหาสังคมด้านต่างๆ

เปรียบเทียบกับประเทศทั่วโลกราว ๒๐๐ ประเทศ ไทยเป็นประเทศขนาดกลางที่มีประชากรค่อนข้างมากเป็น อันดับที่ ๒๐ ของโลก มีที่ดินที่เพาะปลูกได้มากเป็นอันดับที่

๑๙ ของโลก แต่ไทยกลับเป็นประเทศรายได้ปานกลางที่มีความสามารถในการแข่งขันพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมได้ต่ำกว่าหลายประเทศที่มีขนาดประชากรและที่ดินเพาะปลูกได้ต่ำกว่าไทย ไทยมีขนาดเศรษฐกิจหรือมูลค่า GDP อยู่ลำดับที่ ๓๑ ของโลก แต่มูลค่าผลผลิตต่อหัวประชากรอยู่ลำดับที่ ๘๖ ของโลก มีลำดับดัชนีการพัฒนามนุษย์อยู่อันดับที่ ๑๐๓ ของโลก และมีภาพลักษณ์ดัชนีความโปร่งใส (คือการมีคอร์รัปชันน้อย) อยู่อันดับที่ ๑๐๒ ของโลก ดัชนีการกระจายรายได้ของไทยมีค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่เป็นธรรมสูงมาก (แปลว่ากระจายรายได้เลว) เป็นอันดับท้ายๆ ของโลก (อันดับ ๑๒ นับจากท้าย) นอกจากนี้จะเร็วกว่าประเทศในกลุ่มอาเซียนแล้ว ยิ่งเร็วกว่าประเทศในทวีปแอฟริกาหลายประเทศด้วย

ในรอบ ๔๑ ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะป็นรัฐบาลเลือกตั้งหรือรัฐบาลทหารที่อ้างว่ายึดอำนาจเพื่อปราบนักการเมืองโกง ไม่มีรัฐบาลไหนที่ฉลาด มีวิสัยทัศน์และเห็นแก่ส่วนรวมมากพอที่จะเข้าใจว่า ประเทศไทยมีปัญหาถึงขั้นวิกฤตที่จะต้องปฏิรูปเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจการเมือง สังคมไทยอย่างถึงรากถึงโคน ประเทศไทยจึงจะก้าวข้ามพ้นจากความด้อยพัฒนาทางการเมืองและสังคมได้ ชนชั้นนำไทยผู้ที่ยังเห็นแก่ตัวและโง่เขลา คงเลือกใช้แนวคิดพัฒนาเศรษฐกิจแนวส่งเสริมการลงทุนและการค้ากับต่างประเทศ ภายใต้ระบบ

ทุนนิยมกึ่งผูกขาดที่เป็นบริวารบริษัทข้ามชาติแนวเดียวกัน
ไม่ว่าจะมาจากพรรคไหน, กลุ่มไหน พวกเขามีความรู้ความเข้าใจ
และความเชื่อว่าการพัฒนาเศรษฐกิจในแนวทางนี้เป็นแนวทาง
เดียวที่จะทำให้เศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตก้าวหน้าไล่ตาม
ประเทศอื่นได้

มนุษย์เรามากมีข้อจำกัดทางธรรมชาติที่จะเลือกเชื่อ
ในสิ่งที่ตนอยากจะทำอยู่แล้ว การที่ชนชั้นนำเลือกเชื่อแบบนี้
เพราะพวกเขาได้ผลประโยชน์จากการร่วมมือกับบรรษัททุน
ข้ามชาติ และการพัฒนาเศรษฐกิจในแนวนี้ ชนชั้นนำไทย
ซึ่งเป็นครัวเรือนกลุ่มน้อยเพียงร้อยละ ๑๐ ของครัวเรือน
ทั้งประเทศ ผู้มีเงินฝากธนาคาร ๙๓% ทรัพย์สิน ๕๗%
และที่ดิน ๖๐% ของครัวเรือนทั้งประเทศ (มูลนิธิสถาบัน
อนาคตไทยศึกษา, ความเหลื่อมล้ำ ๘ ประการ <http://www.thailandfuturefoundation.org/>) มีอำนาจทั้งทางเศรษฐกิจ
การเมืองและการทหาร ครอบงำระบบการศึกษา สื่อมวลชน
และการสื่อสารทางด้านวัฒนธรรมที่มีแนวคิดจารีตนิยมและ
พาณิชยกรรมสูง นอกจากชนชั้นนำจะมีอำนาจในการใช้กำลัง
ทหาร ตำรวจ บังคับได้แล้ว พวกเขายังมีอำนาจในการสร้าง
ความชอบธรรม และการครอบงำทางอุดมการณ์ที่สามารถ
ทำให้ประชาชนเชื่อในทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและการนำ
ของพวกเขาได้อย่างกว้างขวางด้วย ทั้งๆ ที่นโยบายการพัฒนา

ประเทศในแนวนี้ สร้างปัญหาการพัฒนาที่ไม่สมดุล ไม่ยั่งยืน สร้างความขัดแย้งที่สรุปรวมแล้วเป็นผลเสียต่อคนทั้งประเทศ แต่คนส่วนใหญ่กลับฝากความหวังไว้กับนโยบายการพัฒนาประเทศในแนวนี้

ประชาชนส่วนใหญ่ถูกระบบสังคมวัฒนธรรมกล่อมเกล่า ให้เชื่อมั่นในชนชั้นนำกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มากกว่าจะเชื่อในกลุ่มของพวกตนหรือนักวิชาการ ปัญญาชนฝ่ายก้าวหน้าที่พยายามต่อสู้เพื่อสังคมที่เป็นประชาธิปไตยและเป็นธรรมอย่างแท้จริง ปัญหาของประเทศไทยจึงเป็นปัญหา ๒ ชั้น ชั้นแรกคือ ปัญหาเรื่องโครงสร้างและแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เป็นบริวารอย่างด้อยพัฒนา และปัญหาชั้นที่ ๒ คือ ปัญหาที่ชนชั้นนำครอบงำทางสังคมวัฒนธรรม ทำให้คนเชื่อถือ ฝากความหวังกับผู้นำและแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจแนวทุนนิยมผูกขาดแบบเป็นบริวารแนวทางเดียว โดยไม่รู้เลยว่ายังมีแนวทางพัฒนาประเทศแนวทางเลือกอื่นอีกในโลกนี้

ปัญหาชั้นที่ ๒ นี้ เป็นปัญหาและเป็นสาเหตุของ **ความด้อยพัฒนาอย่างต่อเนื่อง** ด้วย เพราะระบบการศึกษาที่รวมศูนย์อำนาจ เผยแพร่อุดมการณ์จารีตนิยมล้าหลัง ขาดประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียน นักศึกษาไทยส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาแบบที่เน้นการท่องจำและการฝึกทักษะทางเทคนิค สนใจแต่เรื่องการหาเงินมาเพื่อการบริโภคแบบตัวใครตัวมัน

มากกว่าจะสนใจเรื่องปัญหาบ้านเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม สถานศึกษากลายเป็นเพียงโรงงานอุตสาหกรรมที่รัฐบาลเจ้าที่ดิน นายทุน ใช้ผลิตปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่งที่พวกเขาเรียกว่า ทรัพยากรกำลังคนออกไปเป็นแรงงานที่มีความรู้และทักษะพอ ทำงานรับใช้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมบริวาร และเป็นผู้บริโภคที่ชอบใช้จ่ายเกินตัว เพื่อช่วยทำให้ระบบทุนนิยมที่เอื้อประโยชน์ต่อชนชั้นนำมากกว่าประชาชนเจริญเติบโตได้เพิ่มขึ้น

นักศึกษาและเยาวชนคนหนุ่มสาวรุ่นหลังปี ๒๕๒๔ เป็นต้นมาสนใจปัญหาการเมืองและสังคมลดลงเมื่อเทียบกับช่วงปีจากช่วงปี ๒๕๑๖-๒๕๑๙ การถูกรัฐบาลปราบปรามและความล้มเหลวของขบวนการนักศึกษาและคนหนุ่มสาว ทำให้คนรุ่นหลังไม่อยากเข้ามาเกี่ยวข้องกับทางการเมือง หรือไม่ได้รับรู้เรื่องราวการบ้านการเมืองที่แท้จริง คนรุ่นหลังยังถูกรอปรงำ โดยการเติบโตภายใต้ระบบเศรษฐกิจและระบบคิดแบบทุนนิยม อุตสาหกรรมทำให้มองปัญหาทางเศรษฐกิจการเมืองสังคมแบบแยกเป็นส่วนๆ ไม่เกี่ยวพันกัน และมีแนวคิดค่านิยมแบบปัจเจกชนในระบอบทุนนิยม ที่มุ่งแข่งขันทางเศรษฐกิจและหาความสุขจากการบริโภคเพื่อประโยชน์ตัวเองเพิ่มขึ้น ทั้งนักเรียน นักศึกษา ประชาชนส่วนใหญ่ถูกรัฐบาลที่ใช้ทั้งระบบการศึกษา และสื่อได้อย่างครอบคลุมกว้างขวาง หลอกลวงครอบงำให้มีความหวังว่าแนวทางการพัฒนาประเทศแบบตลาดเสรีและ

โครงการประชานิยมต่างๆ จะช่วยทำให้เศรษฐกิจประเทศไทย เติบโตและประชาชนจะได้หลุดพ้นจากความยากจนได้ภายในไม่กี่ปีข้างหน้า

คนชั้นสูงและชั้นกลางใช้ระบบเลือกตั้งผู้แทนและรัฐบาล ในการช่วงชิงอำนาจผลัดกันขึ้นมาเป็นรัฐบาลที่มีนโยบายแบบ จารีตนิยมและเสรีนิยม รวบอำนาจ เล่นพรรคเล่นพวก ทุจริต ฉ้อฉล หาผลประโยชน์ทับซ้อนให้กับพวกตนเองได้มากขึ้น ขณะที่คนงาน เกษตรกร ประชาชนทั่วไปถูกทำให้ยากจนลง ขาดความรู้ และข้อมูลข่าวสารชนิดที่จะทำให้ประชาชนฉลาด และเข้มแข็งขึ้น ขาดการจัดตั้งรวมกลุ่ม เช่น สหภาพแรงงาน สมาคมชานาชาไร่ สมาคมวิชาชีพอื่น ประชาชนเป็นเพียง คนงาน ลูกจ้าง ชานาชาไร่ ผู้ผลิต ผู้ค้ารายย่อย ที่ต้องพึ่งพานายทุน นายธนาคาร เจ้าหนี้เงินกู้ ประชาชนต่างคนต่างดิ้นรน เพื่อทำงานที่หาเลี้ยงชีพไปวันๆ และเลือกการเป็นผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ ขายเสียง หรือหาประโยชน์จากนโยบายประชานิยมและโครงการต่างๆ ของพรรคการเมืองของชนชั้นนำ ประชาชนขาดทั้ง ความรู้เรื่องสิทธิหน้าที่พลเมือง ขาดการจัดตั้งรวมกลุ่ม ดังนั้น จึงขาดอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและการเมืองอย่างเป็นกลุ่ม ก้อนที่ใหญ่มากพอ บางกลุ่มต่อสู้/ต่อรอง ได้แค่ผลประโยชน์ เล็กๆ น้อยๆ และประชาชนที่ยากจนเป็นฝ่ายเสียเปรียบอย่างต่อเนื่อง

เทียบกับเมื่อ ๔๑ ปีที่แล้ว คนจนโดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้น ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม ถูกทำลายเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้น สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมถูกทำให้แตกร้าว อ่อนแอ มีปัญหาเพิ่มขึ้น รัฐบาลทุกรัฐบาลโดยเฉพาะรัฐบาลในระบอบทักษิณตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ ใช้นโยบายประชานิยมและการกระตุ้นเศรษฐกิจแบบส่งเสริมการกู้และการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น ประชาชนพอใจที่ได้รับเงินอุดหนุนและเงินกู้แบบง่าย ๆ มาใช้ในการบริโภค แม้จะเป็นหนี้พอกพูนขึ้น ผลการลงทุน และผลตอบแทนจากการทำงานไม่ได้ดีขึ้น แต่ทราบเท่าที่การเติบโตทางเศรษฐกิจและนโยบายประชานิยมยังคงเดินต่อได้ ประชาชนยังหมั่นหนี้แบบกู้หนี้ใหม่มาใช้หนี้เก่าได้อยู่เรื่อยๆ ประชาชนก็พอใจกับชีวิตประจำวันที่เดินต่อได้ด้วยภาระหนี้ และการหาเงินรูปแบบต่างๆ

ชนชั้นนำผู้เลือกแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอย่างสุดโต่ง ทำให้ทุกอย่างเป็นสินค้า เพื่อการหากำไรส่วนตัว ขาดการคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่ควรมีสติเสรีภาพ ประชาธิปไตยเท่าเทียมกัน ประชาชนที่ยากจนส่งลูกหลานไปขายแรงงาน ขายประเวณี และหลายสิ่งหลายอย่างที่ยายหรือให้บริการได้

๔. ปัญหาของระบอบทักษิณและฝ่ายต่อต้านทักษิณ

ระบอบทักษิณซึ่งเป็นการรวบอำนาจผูกขาด และทุจริตฉ้อฉล หาผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างเป็นระบบ และหาเสียงจากประชาชนได้เก่ง เกิดขึ้นได้ในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมาเพราะชนชั้นนำก่อนหน้านั้นโง่เขลาและเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัวระยะสั้น ไม่ได้กระจายทรัพย์สิน รายได้ การศึกษาที่มีคุณภาพ การมีงานทำ ให้ประชาชนส่วนใหญ่อย่างทั่วถึง เป็นธรรม จึงเป็นช่องว่างให้นักธุรกิจที่ฉลาดอย่างทักษิณซื้อนักการเมืองและชื่อเสียง ชื่อใจประชาชน จนเอาชนะในเกมการเลือกตั้งได้เสียงข้างมากขึ้นมาเป็นรัฐบาลได้

รัฐบาลทักษิณกระจายงบประมาณและปล่อยเงินกู้ออกไปสู่ชนบทและคนจนในเมือง ตามโครงการประชานิยมแบบหาเสียงระยะสั้น คือใช้เงินของรัฐและการสร้างเงินโดยธนาคารของรัฐ ปล่อยเงินกู้ให้ประชาชนกู้ได้ง่ายขึ้น เป็นหนี้เพิ่มขึ้น โดยที่พวกรัฐบาลเองได้ทั้งคะแนนเสียง ได้ทั้งการเพิ่มโอกาสในการทุจริตฉ้อฉล ได้ทั้งการขายของ ทำให้ธุรกิจของพวกเขาเติบโต กำไรเพิ่มขึ้น รัฐบาลทักษิณขายรัฐวิสาหกิจของชาติที่ผูกขาดและมีกำไร เช่น ปตท. ให้เป็นบริษัทเอกชนที่เปิดทางให้ตนและพรรคพวกเข้าไปถือหุ้นได้มากขึ้น รัฐถือหุ้นลดลง เพิ่มการกู้เงิน (รวมทั้งการออกพันธบัตร) ของภาครัฐเพื่อใช้ในโครงการอภิมหาโปรเจกต์ต่างๆ ที่พวกคณะรัฐบาลเอง

จะได้ทั้งส่วนแบ่ง ได้คะแนนเสียง และการกระตุ้นการลงทุน และบริโภคเพื่อประโยชน์ต่อธุรกิจของพวกเขา

ประชาชนกลุ่มที่ได้ประโยชน์จากโครงการประชานิยม และการกระตุ้นธุรกิจเหล่านี้พอใจที่ได้มีเงินใช้จ่ายหมุนเวียนเพิ่มขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีองค์ความรู้และไม่ตระหนักว่าการที่รัฐบาลในระบอบทักษิณทำนโยบาย เช่น โครงการรับจำนำข้าว ซึ่งมีทั้งการคดโกงและการดำเนินการแบบโง่เขลา ผิดหลักวิชาการจนขาดทุนรวมกันราว ๕ แสนล้านบาท นั้น นอกจากจะทำให้ประชาชนทั้งประเทศและลูกหลานเป็นหนี้ร่วมกันในนามหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นมากแล้ว ยังทำให้ระบบการผลิตและการค้าข้าวเสียหายทั้งระบบ มีการใช้พันธุ์ข้าวโตเร็วที่มีคุณภาพต่ำ ตลาดไม่ต้องการ เพิ่มขึ้น จนการผลิตและขายข้าวพันธุ์ดีเสียหาย มีการเร่งใช้ปุ๋ย ยา เพิ่มขึ้น สภาพแวดล้อมเสียหาย และเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคเพิ่มขึ้น ที่สร้างความเสียหายหลายด้านที่ถ้าคิดกันจริงๆ แล้วจะมีมูลค่าสูงกว่าจำนวนเงิน ๕ แสนล้านบาทที่รัฐบาลทั้งทำขาดทุนและโกงกันไปมาก

การที่กลุ่มทักษิณรวบอำนาจ ทุจริตฉ้อฉล และแสวงหาผลประโยชน์ทับซ้อน เน้นการพัฒนาแนวนโยบายแบบสุดโต่ง สร้างความขัดแย้งทั้งทางผลประโยชน์ อำนาจ และความคิดกับชนชั้นนำและชนชั้นกลางกลุ่มอื่นๆ ที่มีผลประโยชน์และ

แนวคิดบางเรื่องที่แตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดการชุมนุมคัดค้านต่อต้านรัฐบาลระบอบทักษิณตั้งแต่ปี ๒๕๔๘-๒๕๔๙ จนนำไปสู่การรัฐประหาร ๒ ครั้ง คือในปี ๒๕๔๙ และปี ๒๕๕๗ รัฐประหารครั้งแรกในปี ๒๕๔๙ ยุติระบอบทักษิณได้แค่ชั่วคราว เพราะทั้งรัฐบาลทหาร และรัฐบาลที่นำโดยประชาธิปไตยในเวลาต่อมา ไม่ได้มีนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่ต่างไปจากนโยบายของรัฐบาลกลุ่มทักษิณ และไม่สามารถโค่นล้มถอนรากถอนโคนระบอบทักษิณได้อย่างแท้จริง เมื่อมีการเลือกตั้งครั้งใหม่ตัวแทนของระบอบทักษิณได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาเป็นรัฐบาลได้อีก หลังจากนั้นเมื่อรัฐบาลระบอบทักษิณรวบอำนาจ เล่นพวก ทุจริตฉ้อฉล หาผลประโยชน์ทับซ้อนเพิ่มขึ้นมากจนประชาชนชั้นกลางที่ตื่นตัวทางการเมืองทนไม่ไหวเกิดการชุมนุมประท้วงที่เข้มแข็งยืดเยื้อในปี ๒๕๕๖-๒๕๕๗ ที่นำไปสู่การรัฐประหารครั้งที่ ๒ ในเดือนพฤษภาคมปี ๒๕๕๗

คณะรักษาความสงบแห่งชาติในปี ๒๕๕๗ อ้างว่าจะยึดอำนาจเป็นรัฐบาลเฉพาะกาลแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบ ๒ ขั้วสุดโต่ง แก้ปัญหาการทุจริตฉ้อฉล และพยายามปฏิรูปประเทศไทย แต่เนื่องจากคณะนายทหารของไทยมีพื้นฐานความรู้ทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ที่ค่อนข้างจำกัดและมีวัฒนธรรมการทำงานแบบจารีตนิยม อำนาจนิยม และพวกเขา

ก็คือชนชั้นนำที่มีผลประโยชน์ของตนเองกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นรัฐบาลที่นำโดยพวกเขาจึงคงจะแก้ปัญหาก็จัดการแบบใช้กำลัง ใช้คำสั่งได้ง่าย ได้เพียงบางเรื่อง แต่คงจะเป็นรัฐบาลที่มีข้อจำกัดขาดทั้งความรู้ ความเข้าใจ ความตั้งใจ และความสามารถที่จะปฏิรูปเชิงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจการเมือง แบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อสร้างสังคมให้เป็นประชาธิปไตยและเป็นธรรมได้อย่างจริงจัง

๕. เราเรียนรู้อะไรจากการชุมนุมเรียกร้องของขบวนการประชาชน

การชุมนุมเรียกร้องของประชาชนจากขบวนการ ๑๔ ตุลาคม และขบวนการต่อต้านระบอบทักษิณของ กปปส. ระหว่างปี ๒๕๕๖-๒๕๕๗ มีส่วนคล้ายกันในแง่การปลุกกระดม ชักชวนประชาชนให้เข้ามาร่วมชุมนุมคัดค้านรัฐบาลที่เผด็จการฉ้อฉลอย่างแข็งขันยืดเยื้อ ทำให้รัฐบาลมีความชอบธรรมลดลง เปิดช่องทางให้คณะนายทหารยึดอำนาจได้ในที่สุด แต่ขบวนการประชาชนไม่สามารถมีส่วนร่วมในการปฏิรูปประเทศได้อย่างแท้จริง เพราะแม้ประชาชนจะเข้าร่วมในการชุมนุมจำนวนมาก แต่เป็นเรื่องการประท้วงเฉพาะกิจมากกว่า ความเป็นจริงทางการเมืองคือ การจัดตั้งองค์กรภาคประชาชนยังไม่เข้มแข็ง ยังไม่มีเอกภาพและเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงระยะยาว คนที่

ออกมาชุมนุมคัดค้านรัฐบาลส่วนใหญ่คือคนที่มีการศึกษาและหรือตื่นตัวทางการเมือง และเข้ามาร่วมกันแบบเฉพาะกิจ คือ มุ่งคัดค้านรัฐบาลที่ทุจริตฉ้อฉล แต่ประชาชนบางส่วนถูกชักจูงให้เข้าข้างระบอบทักษิณ

ประชาชนส่วนใหญ่ ยากจน ได้รับการศึกษาน้อย และการศึกษาไม่คุณภาพต่ำ ถูกครอบงำให้มีแนวคิดจารีตนิยม ขาดการจัดตั้งองค์กรของตนเอง ทำให้ภาคประชาชนโดยรวมแล้วยังอ่อนแอ ถูกชนชั้นนำครอบงำ ดึงเอาไปเป็นพรรคพวกที่อยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของตนได้ง่าย ประชาชนในชนบทที่มีปัญหาความเดือดร้อนเรื่องทรัพยากร และความยากลำบากทางเศรษฐกิจ บางกลุ่มเรียกร้องต่อสู้ได้ผลตามที่เรียกร้องได้ในระดับหนึ่ง แต่ไม่ได้ทั้งหมด เพราะเป็นกลุ่มเฉพาะเรื่อง ไม่สามารถสามัคคี ประชาชนส่วนอื่นๆ ได้ และไม่เข้มแข็งมากพอ

ความล้มเหลวของขบวนการ ๑๔ ตุลาคม และขบวนการสังคมนิยม ในระยะต่อมาเกิดจากทั้งปัจจัยด้านบริบทสภาพแวดล้อมของสังคมไทยและสังคมโลก ที่ไม่เอื้อต่อการขยายตัวของขบวนการ และปัจจัยด้านปัญญาชนผู้เป็นแกนนำในขบวนการ ไม่ได้ให้การศึกษาระดับสูงและจัดตั้งภาคประชาชนให้มีพัฒนาการที่เข้มแข็ง เป็นตัวของตัวเองได้มากเพียงพอ ถึงแม้จะมีแกนนำลงไปให้การศึกษาระดับสูงในหมู่ชาวบ้าน คนงาน ได้บางส่วน แต่ก็เป็นการจัดตั้งในแนวชี้นำจากบนลงล่าง โดยใช้ทฤษฎี

การปฏิวัติจากต่างประเทศแบบค่อนข้างเป็นสูตรสำเร็จ ทำให้ขยายงานได้ผลในระดับหนึ่ง ในช่วงที่ประชาชนเดือดร้อนมาก แต่เมื่อรัฐบาลปรับตัวเข้าหา ช่วยเหลือประชาชนได้บ้าง ก็ทำให้ขบวนการฝ่ายก้าวหน้ามีอุปสรรคที่ ไม่สามารถก้าวข้ามได้

ปัญญาชนไทยยังไม่ได้ศึกษาค้นคว้าสถานการณ์ของประเทศไทยอย่างเป็นวิทยาศาสตร์มากเท่าที่ควร หลังจากขบวนการสังคมนิยมทั้งในประเทศและทั่วโลก มีปัญหาเดินหน้าต่อไม่ได้ ปัญญาชนไทยยังศึกษาค้นคว้าหาทางเลือกอื่นที่ไม่ใช่ทุนนิยมก็ค่อนข้างน้อย ขบวนการเรียกร้องต่อสู้ของประชาชนในยุคหลัง เช่น พฤษภา ๓๕ พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย กปปส. เป็นการชุมนุมเรียกร้องเฉพาะเรื่อง เช่น ต่อต้านนายกฯ ที่มาจากคณะรัฐประหาร โดยกลุ่มพฤษภาคมปี ๒๕๓๕ ซึ่งจบลงด้วยการที่ชนชั้นนำประนีประนอมกันได้ การชุมนุมคัดค้านระบอบทักษิณโดยพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และอีกครั้งโดย กปปส. จบลงด้วยการที่คณะนายทหารยึดอำนาจ โดยที่ภาคประชาชนยังไม่ได้มีการจัดตั้งทางความรู้ อุดมการณ์ และองค์กรให้เข้มแข็งพอที่จะต่อสู้ผลักดันการปฏิรูปเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ให้เป็นธรรม และประชาธิปไตยที่ประชาชนมีบทบาทสูงได้อย่างแท้จริง

แม้ว่าในโลกยุคปัจจุบันความขัดแย้ง ๒ ขั้ว ระหว่างฝ่าย
ทุนนิยมกับฝ่ายสังคมนิยมจะจบลงไปแล้ว เพราะความล้มเหลว
และความล้าหลังของระบบสังคมนิยมแบบวางแผนจากส่วนกลาง
และเพราะค้ายทุนนิยมปรับตัวในการทำให้เศรษฐกิจเติบโต
และมีการกระจายทรัพย์สิน รายได้ การศึกษา ฯลฯ ให้ประชาชน
เพิ่มขึ้นได้ในระดับหนึ่ง แต่ความขัดแย้งและความเหลื่อมล้ำ
ต่ำสูง ระหว่างชนชั้นและกลุ่มชนยังคงดำรงอยู่ ทั้งในระดับโลก
และในประเทศไทย ประชาชนไทยในยุคปัจจุบันนอกจาก
จะเหลื่อมล้ำแตกต่างกันมากด้านทรัพย์สินและรายได้ ฐานะ
ทางสังคม แล้วยังเหลื่อมล้ำแตกต่างกันมากด้านการศึกษา
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพและเรื่องสำคัญอื่นๆ ด้วย

ประชาชนไทยส่วนใหญ่ยังเลือกเข้าข้างชนชั้นนำกลุ่มใด
กลุ่มหนึ่งด้วยอารมณ์ความรู้สึก และมีกรอบคิดที่มองปัญหา
แบบ ๒ ขั้วสุดโต่ง ส่วนหนึ่งเลือกที่เข้าข้างกลุ่มทักษิณ อีกส่วน
เลือกข้างกลุ่มที่ต่อต้านกลุ่มทักษิณ แต่ละกลุ่มมักจะมองแบบ
สุดโต่งว่าพรรคหรือพวกที่ฉันสนับสนุนดี พรรคหรือพวกแกล
ฉันเป็นฝ่ายถูก แกลเป็นฝ่ายผิด ถ้าฉันหรือพรรคพวกทำสิ่ง
นี้ถือว่าถูกหรือดี พวกแกลทำถือว่าผิด เลว ประชาชนในยุคการเมือง
แบ่งเป็น ๒ ขั้วสุดโต่ง ต่างแตกแยกกันเองแบบต่างคนต่างถือทาง
ชนชั้นนำคนละกลุ่ม แทนที่ประชาชนที่มีปัญหามีผลประโยชน์
ร่วมกันจะรู้จักร่วมมือกัน ต่อรอง/ต่อสู้กับชนชั้นนำ หรือรู้จัก

การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นตัวของตัวเอง มองปัญหาต่างๆ อย่าง
จำแนกเป็นประเด็นไป เช่น มองว่าเรื่องทุจริตฉ้อฉล เป็นเรื่องผิด
ทำความเสียหายต่อส่วนรวมที่ไม่ว่าใคร กลุ่มไหน ทำก็ผิดทั้งนั้น
เป็นเรื่องที่ต้องแก้ไขปฏิรูปทั้งระบบ ไม่ใช่โจมตีแต่กลุ่มอื่น
หลีกเลี่ยงไม่กล่าวถึงกลุ่มที่พวกตนเลือกเข้าข้าง

ในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา ประชาชนจำนวนไม่น้อยเลือก
ข้างตามความเชื่อ อารมณ์ ความรู้สึกข้างใดข้างหนึ่ง ระหว่าง
พวกสนับสนุนระบอบทักษิณ (ทุนนิยมผูกขาดแบบสุดโต่งและ
ประชานิยมแบบหาเสียงระยะสั้น) และพวกคัดค้านระบอบ
ทักษิณ (เสรีนิยมผสมจารีตนิยม กษัตริย์นิยม) ประชาชนขาด
ความสนใจศึกษา วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เป็นตัวของตัวเอง
ทั้งๆ ที่ปัญหาของประเทศไทยที่แท้จริงคือ ปัญหาเชิงโครงสร้าง
เศรษฐกิจ การเมือง ของประเทศ นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่าง
บริษัทข้ามชาติ ชนชั้นเจ้าที่ดิน/นายทุน กับประชาชน ทำให้
ประเทศไทยเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจการเมือง สังคม ระบบ
นิเวศขนาดใหญ่ที่ต้องการค้นคว้าหาทางเลือกใหม่ๆ ในการ
ปฏิรูประบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองที่ก้าวข้ามพัน
ระบอบทักษิณ และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้
ระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมผูกขาดที่เป็นบริวาร ไปสู่ระบบ
เศรษฐกิจการเมืองทางเลือกใหม่ เช่น ระบบผสมระหว่าง
ทุนนิยมที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และสังคมนิยม

ประชาธิปไตยเชิงระบบนิเวศที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของประชาชนส่วนใหญ่มากกว่าเพื่อเกิดความมั่งคั่งทางวัตถุของคนกลุ่มน้อย

การที่ประชาชนคิดอะไรใหม่นอกกรอบไม่ค่อยได้หรือคิดไม่ได้ไกล เพราะประชาชนถูกครอบงำให้เชื่อว่าแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมีแนวทางเดียวคือ ทุนนิยมอุตสาหกรรม เพราะสังคมนิยมล้มเหลวล้าสมัยไปแล้ว แต่ในโลกนี้ยังมีบางประเทศ บางมลรัฐ บางเมือง ที่พัฒนาทางเลือกที่ไม่ใช่ทุนนิยมล้วนๆ เช่น ใช้ระบบผสมระหว่างทุนนิยมที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมกับระบบสังคมนิยมประชาธิปไตย ระบบสหกรณ์ผู้ผลิตผู้บริโภค รัฐสวัสดิการ และชุมชนสวัสดิการ เศรษฐกิจแบบพึ่งคน ทรัพยากร และตลาดภายในประเทศเป็นสัดส่วนสูงขึ้น แทนที่จะพึ่งการลงทุนและการค้ากับต่างชาติเป็นสัดส่วนสูงมากเกินไป เศรษฐกิจแบบยั่งยืนที่คำนึงถึงการอนุรักษ์ และฟื้นฟูระบบนิเวศ เศรษฐกิจแบบส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการขนาดเล็กที่รู้จักใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีอื่นๆ เพิ่มขึ้น ระบบเศรษฐกิจทางเลือกแบบใหม่เหล่านี้ มีศักยภาพที่จะสร้างความเข้มแข็ง ความเป็นธรรม และความยั่งยืนให้ภาคประชาชนได้มากกว่าระบบทุนนิยมผูกขาดที่เป็นบริวารที่เป็นตัวสร้างปัญหาวิกฤตด้านต่างๆ

การพัฒนาเศรษฐกิจระบบผสมมีตัวอย่างให้ศึกษาได้จากประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ ฯลฯ ประเทศกลุ่มลาตินอเมริกาและประเทศกลุ่มรายได้ปานกลาง และต่ำบางแห่ง ที่พยายามจะปฏิรูปเศรษฐกิจในแนวทางนี้ และมีดัชนีการพัฒนามนุษย์ที่สูงกว่าประเทศไทย

ประชาชนไทยผู้ตื่นตัวสนใจคิดเรื่องปัญหาบ้านเมือง ปัญหาของส่วนรวมทั้งหลายควรจะได้กลับมาอ่าน คิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ปัญหาและทางออกในการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง ระบบเศรษฐกิจการเมืองไทย โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองประชาธิปไตยอย่างวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ ทั้งโดยสรุปบทเรียนจากประวัติศาสตร์และประสบการณ์การต่อสู้ของขบวนการประชาชนทั้งของไทยและของประเทศอื่น เพื่อที่เราจะได้เข้าใจสภาพปัญหา สาเหตุ และหาทางออกจากปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคมของประเทศไทยได้อย่างถูกต้องทางเพิ่มขึ้น

๖. ประชาธิปไตยที่แท้จริง

มีความหมายกว้างกว่าแค่สิทธิในการเลือกตั้งผู้แทน

นักการเมืองเมื่อได้เป็นรัฐบาลมักอ้างว่าการที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทน คือการที่ประชาชนมีประชาธิปไตยแล้ว หลังจากนั้นรัฐบาลมักอ้างการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แต่ว่าประชาชนไม่ได้มีสิทธิแค่ ๑ นาที คือตอนไปกาและหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น เสียงข้างมากออกกฎหมายและหรือทำอะไรเพื่อผลประโยชน์ตัวเองและพรรคพวก มากกว่าเพื่อประชาชน ประชาชนมีสิทธิมากกว่านั้น คือรวมถึงสิทธิที่ประชาชนจะเข้าชื่อกันเพื่อคว่ำกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ออกกฎหมายใหม่ ถอดถอนนักการเมือง ปกครองบริหารจัดการตนเองระดับท้องถิ่น การเข้าร่วมในการทำประชาพิจารณ์ ประชามติ สิทธิในการพูด เขียน ชุมนุมทางการเมืองอย่างสันติวิธี และสิทธิอื่นๆ รวมทั้งสิทธิในทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย

ความเป็นจริงของการเมืองไทยในวันนี้คือ ประชาชนไทยยังตื่นตัว เข้าใจเรื่องสิทธิอื่นๆ นอกจากเรื่องเลือกตั้งน้อย และประชาชนมีโอกาสใช้สิทธิอื่นๆ นอกจากสิทธิการเลือกตั้งเหล่านี้ น้อยมาก แม้จะมีการกล่าวถึงสิทธิบางเรื่องไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ บ้าง แต่มีกล่าวลอยๆ หรือเขียนตอนท้ายว่า ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด หรือไม่ขัดกับกฎหมายอื่น รวมทั้งพวกผู้แทนซึ่งมีหน้าที่ออกกฎหมาย ไม่ได้สนใจจัดให้มีการออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสใช้สิทธิหลายอย่างที่ตัวรัฐธรรมนูญกล่าวถึงได้เพิ่มขึ้น

นอกจากสิทธิทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึงการปกครองโดยประชาชนนั้น ประชาชนต้องมีสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจ และสิทธิเสรีภาพทางสังคมด้วย แต่ปัจจุบันประชาชนไทยส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจน ได้รับความศึกษาและข่าวสารคุณภาพต่ำ มีฐานะทางสังคมต่ำ จึงยังขาดสิทธิเสรีภาพหรือขาดโอกาสที่จะได้รับสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่มาก สภาพเช่นนี้ เป็นช่องทางให้นักการเมืองของชนชั้นนำ ใช้เงินทอง อำนาจ การโฆษณาชวนเชื่อ ระบบอุปถัมภ์ การเล่นพรรคเล่นพวก ฯลฯ เอาชนะการเลือกตั้งได้ ผู้แทน เข้ามาเป็นรัฐบาล และใช้ระบบเสียงข้างมากเป็นใหญ่ เพื่อหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพรรคพวกได้มาโดยตลอด ระบบที่นักการเมืองโดยพรรคขนาดใหญ่ใช้ความได้เปรียบในระบบเลือกตั้งผู้แทน ผลัดกันเอาชนะการเลือกตั้งขึ้นมาเป็นรัฐบาลได้ จึงเป็นระบบลัทธิเสียงข้างมากเป็นใหญ่ (Majoritism) ไม่ใช่ระบบประชาธิปไตยที่ประชาชนเป็นใหญ่อย่างแท้จริง

ประชาชนควรศึกษาปัญหาความด้อยพัฒนาของการเมืองไทยในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง ว่า ตัวปัญหาไม่ใช่แค่เรื่องกลุ่มหรือตัวบุคคลจากชนชั้นนำว่ากลุ่มไหนจะดีกว่ากลุ่มไหน แต่ตัวปัญหาคือ ๑) ระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมผูกขาดที่เป็นบิรวารบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ และ ๒) ระบบโครงสร้างการเมืองและสังคมวัฒนธรรมแบบผูกขาดอำนาจโดยอภิสิทธิชนชั้นนำกลุ่มน้อย

ดังนั้น トラบเท่าที่ຍังไม่มีการปฏิรูป เปลี่ยนแปลงระบบ โครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองที่ล้าหลังด้อยพัฒนา นี้ ถึงจะมีการทำรัฐประหารและเขียนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย วางรูปแบบ (กำหนดโรดแมปหรือแผนที่ที่จะเดินไป) ทางการเมือง การเลือกตั้งแบบใหม่ก็ครั้ง ตัวระบบโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองสังคมไทยที่มีการผูกขาดอำนาจ ความมั่งคั่ง ความรู้ โดยชนชั้นนำส่วนน้อยเช่นนี้ ก็จะไม่เอื้อประโยชน์เฉพาะชนชั้นนำที่แม้จะมี ๒-๓ กลุ่ม แต่มีผลประโยชน์และแนวคิดจารีตนิยมคล้ายกันขึ้นมาเป็นรัฐบาล ชนชั้นนำกลุ่มต่างๆ ที่มีอำนาจต่อรองสูงกว่าประชาชนมาก จะหาช่องโหว่ของกติกา เงื่อนไขต่างๆ ทำให้พวกตนได้เปรียบได้ต่อไป และทำให้การเมืองคงด้อยพัฒนา ไม่ได้เป็นประชาธิปไตยแบบที่ดี การกระจายอำนาจ ผลประโยชน์ ความรู้ ที่มีคุณภาพ ให้ประชาชนทั้งประเทศอย่างทั่วถึงเป็นธรรม

การจะแก้ปัญห/หาทางออกเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมเพิ่มขึ้นอย่างแท้จริง ต้องแก้ไขตัวการปัญหาหลัก นั่นก็คือ ประชาชนที่ตื่นตัวสนใจเรื่องการเมืองและสังคม ควรสนใจศึกษาปัญหาและแนวทางการปฏิรูปประเทศไทยแบบวิเคราะห์อย่างวิพากษ์วิจารณ์ โดยยึดหลักวิชาการ (การหาหลักฐานยืนยัน พิสูจน์ การใช้หลักเหตุผลมากกว่าความเชื่อ) และหลักผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ในระยะยาว ประชาชนควรหลีกเลี่ยงที่จะคิดหรือตัดสินใจเลือกเข้าข้างชนชั้นนำกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แบบแบ่งเป็น

๒ ชั่วโมงต่อวัน อย่างมีอคติด้วยอารมณ์ ศรีธธา ความเชื่อ แล้วค่อยหาเหตุผลมาอธิบายให้เข้ากับความเชื่อของตนภายหลัง ซึ่งกลายเป็นการต่อสู้เพื่อกลุ่ม พรรคพวก มากกว่าเพื่อชนชั้นของประชาชนส่วนใหญ่ที่ยากไร้หรือเพื่อประโยชน์ของประเทศไทยในระยะยาวอย่างแท้จริง

ประชาชนที่ตื่นตัวควรศึกษาค้นคว้ามองปัญหาภาพใหญ่ของเศรษฐกิจ สังคม ของประชาชนว่าปัญหาสำคัญคือ ปัญหาเชิงโครงสร้างภายใต้ระบบเศรษฐกิจการเมืองแบบทุนนิยมกึ่งผูกขาดที่เป็นบริวารของบริษัทข้ามชาติ ระบบการเลือกตั้งแบบนายทุนที่มีการซื้อเสียงขายเสียง ใช้อำนาจรัฐ ระบบอุปถัมภ์ นโยบายประชานิยมแบบที่มุ่งหาเสียงระยะสั้น และการครอบงำทางการศึกษาและวัฒนธรรมให้ประชาชนยอมจำนนพึ่งพาฝากความหวังไว้ที่ชนชั้นนำกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แนวทางที่จะแก้ไขสาเหตุที่เป็นรากเหง้าของปัญหานี้ได้ คือ การปฏิรูปเชิงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจการเมือง และการปฏิรูปการศึกษาและสื่อ แบบผ่าตัดถึงรากถึงโคน การปฏิรูปต้องไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง แต่มุ่งแก้ปัญหาทั้งระบบโครงสร้าง โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อทำให้ประชาชนมีฐานะ รายได้ การศึกษา การมีงานทำ ที่เป็นธรรมขึ้น ฉลาด และมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมเพิ่มขึ้นอย่างจริงจัง

ปัญญาชนที่ตื่นตัวรู้ปัญหาต้องช่วยกันอธิบายให้ประชาชนได้เข้าใจความจริงที่ว่าในฐานะพลเมืองผู้เสียภาษีและเป็นเจ้าของทรัพยากรส่วนรวม ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ และควรมีโอกาสที่จะได้รับ**ประชาธิปไตย** ทั้งทางการเมือง **ประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ** (สิทธิที่ประชาชนควรจะได้รับการกระจายทรัพย์สินและรายได้ที่เป็นธรรม) และ**ประชาธิปไตยทางสังคม** (สิทธิที่ประชาชนควรจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเป็นธรรม)

คำว่า **สิทธิ** หมายถึง สิ่งที่เป็นของประชาชนอยู่แล้ว และประชาชนควรมีโอกาสได้รับสิทธิเหล่านี้ โดยไม่ต้องรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณชนชั้นนำกลุ่มใดที่หาเสียงว่าเป็นผู้ให้สิ่งเหล่านี้ ทั้งๆ ที่ชนชั้นนำใช้งบประมาณทรัพยากรส่วนรวมประเทศ ซึ่งเป็นของประชาชนนั่นเอง เพียงแต่ประชาชนถูกปิดกั้น ถูกครอบงำไม่ให้ตระหนักรู้เรื่องสิทธิหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่ตระหนักรู้ว่าประชาชนเป็นเจ้าของทรัพยากรส่วนรวม และงบประมาณประจำปีของประเทศซึ่งมาจากภาษีที่เก็บจากประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

สำหรับประชาชนส่วนใหญ่ที่ยากจน หรือรายได้ต่ำ สิทธิที่สำคัญที่สุด คือ สิทธิในเรื่องปากท้องชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ๒ เรื่อง คือ

๑. สิทธิที่ประชาชนควรจะได้เป็นเจ้าของและผู้ควบคุมปัจจัยการผลิต (เช่น ที่ดิน ทุน และอื่นๆ) มีงานทำที่เหมาะสม ได้ผลตอบแทนที่เป็นธรรม ดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีสุขภาวะดี การจะได้มาซึ่งสิทธิดังกล่าวต้องมีการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การเมือง อย่างถึงรากถึงโคน

๒. สิทธิที่ประชาชนควรจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงแบบใช้งานเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาตัวผู้เรียนได้จริงอย่างทั่วถึง สิทธินี้จะได้มาต้องมีการปฏิรูปครูและการจัดการเรียนการสอนให้สถาบันการศึกษาทั่วประเทศมีคุณภาพใกล้เคียงกัน เด็กเยาวชนทุกคนได้เรียนฟรี และมีทุนค่าใช้จ่ายอื่นสำหรับคนรายได้ต่ำจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ผู้ใหญ่ได้รับการศึกษา ฝึกอบรม ที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ทั้ง ๒ เรื่องนี้เป็นสิทธิทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นสิทธิพื้นฐานสำคัญของประชาชนพลเมือง หรือสิทธิของความเป็นมนุษย์ (สิทธิมนุษยชน) ที่สำคัญมากกว่าสิทธิในการเลือกตั้งผู้แทน ซึ่งเป็นเพียงสิทธิขั้นต้น แต่นักการเมืองที่ได้ประโยชน์จากการเลือกตั้งรวมทั้งนักวิชาการที่เข้าข้างนักการเมืองบางคน กลับยกย่องสิทธิในการเลือกตั้งผู้แทน เหมือนกับว่าเป็นสิทธิที่สำคัญที่สุด โดยไม่ได้พิจารณาว่ากระบวนการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนดังกล่าว ในสภาพแวดล้อมทางการเมืองไทยในปัจจุบันนั้น

มีข้อบกพร่อง ข้อจำกัด ประชาชนตื่นตัวใช้สิทธิเลือกผู้แทน
อย่างมีวิจารณญาณมากน้อยเพียงไร และโดยไม่ได้วิเคราะห์
ว่าการเลือกตั้งผู้แทนในประเทศไทยเท่าที่ผ่านมากลายเป็น
เพียงเครื่องมือให้นักการเมืองของชนชั้นนำแข่งขันผลัดกัน
ขึ้นมาเสวยอำนาจรัฐ เพื่อประโยชน์ของกลุ่มตนเองมากกว่า
จะบริหารประเทศอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และกระจาย
สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ประชาชนส่วนใหญ่
อย่างเป็นธรรม

ปัญหาชนที่ตื่นตัวต้องช่วยกันทำให้ประชาชนส่วนใหญ่
เข้าใจความจริงข้อนี้และตื่นตัวร่วมเข้าการรณรงค์ร่วมต่อสู้
ให้ได้มาซึ่งสิทธิเสรีภาพทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม
ทั้ง ๓ ด้านควบคู่กันไป เพราะสิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนและ
ผู้บริหารนั้นเป็นสิทธิแค่ขั้นต้นเพียงน้อยนิด ซึ่งเป็นสิทธิที่มี
ข้อจำกัดมาก ในสภาพแวดล้อมที่ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน
การศึกษา การรับรู้ข่าวสารมีคุณภาพต่ำ ถูกครอบงำด้วยการ
ซื้อเสียง การจูงใจด้วยระบบสิทธิทางการเมืองเรื่องอื่นๆ ระบบ
อุปถัมภ์ นโยบายประชานิยมของพรรคการเมืองต่างๆ จนทำให้
ถึงประเทศไทยจะมีการเลือกตั้งผู้แทนไปหลายสิบครั้งในรอบ
๘๐ ปีที่ผ่านมา แต่ก็ยังไม่สามารถสร้างระบบผู้แทนและรัฐบาล
ผู้บริหารประเทศที่จะปฏิรูปเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เพื่อ
ประโยชน์ของคนไทยส่วนใหญ่ได้

ทางออกจากวงจรเลวร้ายของลัทธิเสียงข้างมากที่มาจากการเลือกตั้งภายใต้ข้อจำกัดคือ ต้องช่วยกันหาทางปลดปล่อยให้ประชาชนหลุดพ้นจากการถูกข่มขืนนำครอบงำทางความคิด ความรู้ เช่น การที่ประชาชนถูกข่มขืนนำครอบงำให้ยอมจำนนยอมรับคำอธิบายที่ว่า ที่พวกเขาอยากจน เพราะกรรมเก่า เพราะโง่ ชี้เกียด เจ็บป่วยบ่อย ที่พวกเขาไม่ได้รับการศึกษาสูง เพราะพวกเขาโง่เรียนไม่เก่งเอง ทั้งๆ ที่เรื่องจริงคือชนชั้นสูงเอาเปรียบกดขี่ขูดรีดประชาชน กีดกันไม่ให้ประชาชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและผลตอบแทนจากการทำงานอย่างเป็นธรรม ประชาชนไทยส่วนใหญ่นอกจากไม่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและไม่ได้มีโอกาสมีงานที่สร้างทรัพย์สินและรายได้ที่เป็นธรรมแล้ว พวกเขายังไม่มีโอกาสได้รับรู้ด้วยซ้ำว่า สิทธิที่สำคัญมากทั้ง ๒ เรื่องนี้ เป็นสิทธิที่ประชาชนทุกคนควรได้รับในฐานะพลเมืองผู้เสียภาษีทั้งทางตรงทางอ้อมที่ถูกนำไปใช้จ่ายในงบประมาณประจำปีของรัฐ และในฐานะที่ประชาชนเป็นเจ้าของทรัพย์สินสมบัติส่วนรวมของประเทศ (ทั้งน้ำมัน ก๊าซ แร่ธาตุ ป่าไม้ คลื่นความถี่วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ ฯลฯ) ร่วมกัน

ประชาชนที่ตื่นตัวรับรู้ปัญหาต้องหาช่องทางช่วยกันทำให้ประชาชนไทยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักว่า สิทธิเสรีภาพทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ของประชาชน

พลเมืองนั้นเป็นสิทธิที่ประชาชน ในฐานะพลเมืองเจ้าของ ทรัพยากรส่วนรวมและผู้เสียภาษีทั้งทางตรงและทางอ้อม (เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม เวลาซื้อสินค้าต่างๆ) ให้รัฐบาล ควร ได้รับ ถ้าหากประชาชนยังไม่ได้รับ ก็เป็นความผิดพลาด ความบกพร่องของรัฐบาลที่ประชาชนเลือกไปหรือยอมรับ ให้บริหารประเทศ ถ้าประชาชนยังไม่ได้รับสิทธิที่ควรได้ ดังกล่าว ประชาชนมีสิทธิที่จะรวมกลุ่มกัน ต่อสู้เรียกร้อง ปกป้องรักษาจึงจะได้มา ไม่ใช่เรื่องที่ประชาชนแต่ละคน ครอบครัว หมู่บ้าน ฯลฯ จะหวังพึ่งให้ชนชั้นนำกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด มายืน ผลประโยชน์บางส่วนเล็กๆ น้อยๆ แบบผูกมัดให้ประชาชนต้อง อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของชนชั้นนำ ทั้งๆ ที่ชนชั้นนำก็แสวงง ทำเป็นผู้ให้โดยใช้เงินจากงบประมาณและทรัพยากรของ ประชาชนทั้งประเทศนั่นเอง

ถ้าประชาชนได้รู้ความจริงว่าประชาชนเป็นเจ้าของ งบประมาณที่มาจากภาษีที่ประชาชนเป็นผู้จ่ายและเป็นเจ้าของ ทรัพยากรส่วนรวม ประชาชนไม่จำเป็นต้องรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณ นักการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐ ชนชั้นสูงคนใด คนเหล่านั้นต่างหาก ที่ควรรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณประชาชนผู้เสียภาษีและเป็นเจ้าของ ทรัพยากรของประเทศ เจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งนักการเมือง และ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ฯลฯ ที่กินเงินเดือนจากบ งบประมาณรัฐ (ประชาชน) ทำงานให้บริการประชาชนอย่างดี

มีประสิทธิภาพ ให้คุ้มกับตำแหน่งหน้าที่, และเงินเดือน/
ผลตอบแทนค่อนข้างสูงของพวกเขา

ถ้าประชาชนไทยมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ
แบบคิดวิเคราะห์อย่างเป็นตัวของตัวเองเป็น และมีฐานะ
รายได้แบบพึ่งพาตนเองได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรมชาติมากขึ้น
การปฏิรูปใน ๒ ด้านนี้ จะช่วยทำให้ระบบเลือกตั้งผู้แทน
และผู้บริหารระดับต่างๆ มีการซื้อเสียง ขายเสียง การใช้ระบบ
อุปถัมภ์ นโยบายประชานิยมน้อยลง ประชาชนจะรู้จักใช้
สิทธิเลือกตั้งโดยพิจารณาจากนโยบายและความรู้ความสามารถ
ของผู้สมัคร อย่างมีวิจารณญาณ มีสิทธิและโอกาสตรวจสอบ
ผู้แทนเข้าไปตรวจสอบผลักดันการบริหารการพัฒนาทางเศรษฐกิจ
สังคมให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมเพิ่มขึ้น

นอกจากเรื่องสิทธิเสรีภาพในการได้รับการศึกษาที่มี
คุณภาพอย่างทั่วถึงเป็นธรรม และสิทธิเสรีภาพการได้เป็น
เจ้าของปัจจัยการผลิตและหรือมีงานที่เหมาะสมทำ แล้วสิทธิ
ทางเศรษฐกิจสังคมอื่นๆ ที่ประชาชนควรต่อสู้เรียกร้องให้ได้
มากควบคู่กันไปคือ สิทธิในเรื่องที่ทำกินและการใช้ทรัพยากร
ร่วมกันของชุมชน สิทธิในการได้รับการรักษาพยาบาลที่
เหมาะสม สิทธิเด็ก สิทธิผู้หญิง สิทธิผู้บริโภค ฯลฯ หาก
ประชาชนเรียกร้องต่อสู้จนได้รับสิทธิและโอกาสในเรื่องที่
กล่าวมาอย่างทั่วถึง เป็นธรรม เราจะพัฒนาระบบประชาธิปไตย

ได้สมบูรณ์ขึ้น ซึ่งหมายถึงระบอบที่ประชาชนกลุ่มต่างๆ จะมีสิทธิอำนาจต่อรองใกล้เคียงกัน ไม่ใช่การที่คนกลุ่มน้อยมีสิทธิอำนาจมากกว่าประชาชนส่วนใหญ่อย่างที่เป็นอย่าง

การปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองเพื่อกระจายอำนาจและทรัพยากรให้ประชาชนส่วนใหญ่มีสิทธิทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงกันเพิ่มขึ้น จะนำไปสู่การสร้าง **ความไว้วางใจ การร่วมมือกัน และสามัคคี** (หรือปรองดอง) ในหมู่ประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้คนไทยส่วนใหญ่สามารถร่วมมือกันทำงานพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศไทย ให้สามารถแข่งขันและร่วมมือกับประเทศอื่นพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารประเทศให้ดำเนินไปอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพเพื่อส่วนรวม เป็นธรรม และยั่งยืนในระยะยาวเพิ่มขึ้นได้อย่างแท้จริง

๓. แนวทางการปฏิรูปประเทศไทย เพื่ออนาคตที่ดีกว่าของประชาชน

ปัญหาของประเทศไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคตคือ ประชากรยังคงมีมาก ต้องการการบริโภคและการได้รับการเพิ่มขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติร่อยหรอ เสื่อมโทรม คนสูงอายุ มีสัดส่วนเพิ่ม คนวัยทำงานลดลง เศรษฐกิจของประเทศต้อง

แข่งขัน (และร่วมมือ) กับประเทศอื่นเพิ่มขึ้น ประเทศต้องการการพัฒนาพลเมืองให้มีความรู้อย่างมีคุณภาพและระบบจัดการทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่วนรวมเพิ่มขึ้น รวมทั้งการแบ่งปัน กระจายทรัพยากร ทรัพย์สิน รายได้ อย่างสมดุล เป็นธรรม และการพัฒนาที่เข้าใจปัญหาและลดการทำลายสิ่งแวดล้อม เพื่อที่ประชาชนจะได้มีชีวิตที่มีคุณภาพ

การจะแก้ปัญหาและพัฒนาาระบบเศรษฐกิจสังคมที่จะเอื้อประโยชน์ประชาชนส่วนใหญ่ได้ ไม่อาจใช้ระบบทุนนิยมผูกขาดที่เป็นบริวารและทุนนิยมกึ่งรัฐ แบบที่เรากำลังทำอยู่ได้ เพราะระบบนี้คือตัวการสร้างปัญหาเสียเอง จำเป็นต้องปฏิรูประบบเศรษฐกิจให้เป็นแบบทางเลือกใหม่โดยสิ้นเชิงคือ ระบบเศรษฐกิจแบบผสม ระหว่างทุนนิยมที่รัฐต้องกำกับให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม กับระบบสังคมนิยมประชาธิปไตย ระบบสหกรณ์ รัฐสวัสดิการ ระบบเศรษฐกิจแนวพึ่งตนเอง ระดับประเทศเป็นสัดส่วนสูงขึ้น กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปที่ระดับชุมชนเพิ่มขึ้น และระบบเศรษฐกิจแนวอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ

ประเทศตัวอย่างที่น่าศึกษาคือ ประเทศในกลุ่มยุโรปเหนือ สวีเดน ฟินแลนด์ นอร์เวย์ และประเทศเยอรมนี ซึ่งทั้งเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมพัฒนาได้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง มีดัชนีการพัฒนามนุษย์และคุณภาพสิ่งแวดล้อมใน

ระดับสูง เทียบกับที่ประเทศทุนนิยมสุดโต่งอย่างสหรัฐอเมริกา และทุนนิยมพรรคพวกอย่างยุโรปใต้ (กรีก สเปน อิตาลี ฯลฯ) ต้องเผชิญปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจถดถอย ปัญหาหนี้สินและการขาดความสมดุลทางการคลัง การเงิน และการกระจายการพัฒนาอย่างรุนแรง หรือประเทศทุนนิยมโดยรัฐหรือกึ่งรัฐ เช่น รัสเซีย จีน ฯลฯ ที่แม้เศรษฐกิจโดยรวมจะเติบโตได้สูง แต่ก็ยังคงเป็นปัญหาหลายอย่าง รวมทั้งการเอาเปรียบคนและชนชาติ การพัฒนาที่ไม่สมดุล ไม่เป็นธรรมเพิ่มขึ้น

แนวทางการปฏิรูปทางเศรษฐกิจสังคมที่สำคัญคือ การปฏิรูปที่ดิน การปฏิรูประบบภาษีอากรและงบประมาณ การปฏิรูประบบการเงินการธนาคาร การปฏิรูประบบรัฐวิสาหกิจ การจัดการพลังงาน และทรัพยากร การปฏิรูปเกษตร ธุรกิจ ขนาดย่อม ขนาดกลาง การปฏิรูปด้านแรงงาน การปฏิรูป การศึกษา สื่อมวลชน ฯลฯ เป้าหมายการปฏิรูปในด้านต่างๆ คือ เพื่อกระจายทรัพยากร ทรัพยากรสิน รายได้ การศึกษา การมี งานทำที่เหมาะสม อย่างเป็นธรรมทั่วถึง สร้างประชาธิปไตย (สิทธิเสมอภาค) ทางเศรษฐกิจ และทางสังคม ควบคู่กันไปกับการปฏิรูปทางการเมือง

การปฏิรูปทางการเมืองที่สำคัญคือ การเขียนรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่กระจายอำนาจทรัพยากร ความรู้ให้ประชาชนเพิ่มขึ้น เช่น ปฏิรูปเรื่องการเลือกตั้งผู้แทน

ประชาธิปไตยทางตรง และประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น การเพิ่มสิทธิประชาชนในการถอดถอนผู้แทนที่ขาดจรรยาบรรณ ให้ทำได้ง่ายกว่าในระบบปัจจุบัน จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ การทำประชามติในเรื่องสำคัญได้บ่อยขึ้น การกระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรงบประมาณสู่ท้องถิ่นและชุมชน แบบมีการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อป้องกันการรวบอำนาจและทุจริตโดยนักการเมืองนายทุนท้องถิ่น

เศรษฐกิจทางเลือกใหม่ประเทศไทยควรเป็นระบบผสมค่อนไปทางสังคมนิยมประชาธิปไตยเชิงอนุรักษ์ระบบนิเวศ ที่เน้นการพัฒนาอย่างสมดุล เป็นธรรม มีประสิทธิภาพเพื่อส่วนรวม และลดการทำลายสิ่งแวดล้อม ประชาชนไทยจึงจะพัฒนาในด้านคุณภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิตเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต การกระจายและการแก้ปัญหา และพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนส่วนใหญ่อย่างยั่งยืน

เป้าหมายการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจการเมืองอย่างขนานใหญ่ควรมุ่งเพื่อธรรมทั้ง ๓ ด้าน คือ ๑. ความยุติธรรม ๒. การอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติ ๓. ธรรมแห่งความถูกต้องดีงาม

นี่คือเป้าหมายที่สูงกว่าการเพิ่มความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีส่วนสำคัญเช่นกัน ถ้ามองในแง่การผลิตสินค้าและบริการที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ในระยะยาว แต่การเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นควรต้องถือเป็นส่วนที่ขึ้นต่อการเติบโตด้านคุณภาพชีวิต และคุณภาพของสังคม ไม่ใช่การเติบโตของสินค้าฟุ่มเฟือยเพื่อกำไรของนายทุนเอกชน

การพัฒนาในแนวใหม่คือธรรมทั้ง ๓ ด้าน เพื่อประโยชน์ของคนทั้งหมด รวมทั้งพวกคนรวยและลูกหลานของพวกเขาที่จะได้มีชีวิตอย่างมีความสุข ปราศจากความขัดแย้งรุนแรงในสังคมที่สภาพแวดล้อมดีน่าอยู่ด้วย

การที่ประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายธรรมทั้ง ๓ ด้านได้ ต้องช่วยกันทำให้ประชาชนทั้งประเทศได้รับการศึกษาและข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพ ฉลาดขึ้น ทั้งฉลาดทางปัญญา อารมณ์ และจิตสำนึก มีความรู้เรื่องระบบเศรษฐกิจการเมือง และมีการจัดตั้งองค์กรประชาชนอย่างกว้างขวางและเข้มแข็ง ภาคประชาชนสามารถเรียกร้อง ผลักดัน ตรวจสอบ ควบคุม ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนได้เพิ่มขึ้น ต่อเมื่อประชาชนเข้มแข็งเท่านั้น ประชาชนจึงจะสามารถผลักดันเรียกร้องให้พวกเขาชั้นนำ ทั้งนักการเมือง ข้าราชการชั้นสูง นักธุรกิจจำเป็นต้องปฏิรูปตัวเองเพื่อความอยู่รอดของพวกเขาและการอยู่รอดร่วมกันของประชาชนทั้งประเทศได้ ประชาชนที่ตื่นตัวต้องช่วยกัน

ทำให้ประชาชนคนอื่นเข้าใจร่วมกันว่าขณะนี้ประเทศไทยมี
ปัญหาวิกฤตด้านการพัฒนาที่ไม่สมดุล ไม่เป็นธรรม มีการทุจริต
ฉ้อฉล และการเห็นแก่ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม การขาด
ประสิทธิภาพในการเรียนรู้และการทำงานมาก ต้องแก้ปัญห
เหล่านี้และต้องเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยรวมให้ได้
ประเทศไทยจึงจะมีขีดความสามารถในการอยู่ร่วมและแข่งขัน
กับประเทศอื่นได้อย่างสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น

ประชาชนที่ตื่นแล้วควรจะทำอย่างไร

๑. ในแง่ประชาชนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม เราอาจเริ่ม
จากการปฏิรูปตนเอง อ่าน รับฟัง อย่างใจกว้าง คิด วิเคราะห์
เพิ่มขึ้น เปลี่ยนวิธีคิดแบบ ๒ ขั้วสุดโต่ง เลือกลงข้างชนชั้น
นำคนใดคนหนึ่งด้วยอารมณ์ ศรีทธา อย่างแคบๆ หวังพึ่ง
ผู้อื่น เป็นวิธีคิดแบบวิเคราะห์ด้วยเหตุผล หาข้อมูลเชิงประจักษ์
อย่างจำแนกเป็นเรื่องๆ ไป คิดแบบเน้นการเป็นตัวเองพึ่งพา
ตนเอง กลุ่มประชาชนด้วยกัน และหรือชุมชนเพิ่มขึ้น สนใจ
อ่าน ศึกษา วิเคราะห์ จัดตั้งกลุ่มศึกษา วิเคราะห์ปัญหาทาง
สังคมด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรา พยายามทำความเข้าใจ
ให้ถึงรากเหง้าของปัญหาว่าชุมชนและหรือประเทศของเรา
วิกฤตอย่างไร ควรจะปฏิรูปอะไร อย่างไร เพื่อใคร เพื่ออะไร

๒. การช่วยกันเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสาร และ
ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนคนอื่น กลุ่ม องค์กร ชุมชน

ต่างๆ ช่วยกันรณรงค์ให้การศึกษา ข้อมูล ข่าวสาร เรื่อง ที่เหมาะสมนำมาใช้แก้ไขวิกฤติและสร้างสังคมที่ดีขึ้น ให้ทั้งเด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปให้มีความรู้ การคิด วิเคราะห์ เรื่องความเป็นมาและความเป็นไปของระบบสังคมเศรษฐกิจการเมือง สิทธิหน้าที่พลเมือง และการต่อสู้เพื่อเรียกร้องปกป้องสิทธิ และการทำหน้าที่ที่สำคัญ เรื่องระบบโครงสร้างเศรษฐกิจการเมือง และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแบบทางเลือกที่เป็นธรรม มีประสิทธิภาพและยั่งยืน มากกว่าการเชื่อในระบบโครงสร้างเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอุตสาหกรรมที่เน้นการเพิ่มความเจริญเติบโตของสินค้าและบริการอย่างสุดโต่ง และระบบโครงสร้างการเมืองที่ประชาธิปไตยคือการเลือกตั้งผู้แทน เพราะระบบโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองแบบนี้คือตัวสร้างปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล ไม่เป็นธรรม

๓. ช่วยเหลือจัดตั้งองค์กรประชาชน เป็นกลุ่ม องค์กรสหภาพแรงงาน สมาคมชานาชาไร้ สมาคมอาชีพต่างๆ สหกรณ์ องค์กรชุมชนรูปแบบต่างๆ โรงเรียนของชุมชน เครือข่ายประชาชนและภาคสังคมประชา^๑ ที่พิทักษ์สิทธิประโยชน์ของ

^๑ **ภาคสังคมประชา** (Civil Society) หมายถึง ภาคที่ไม่ใช่รัฐบาลและธุรกิจเอกชน แต่เป็นองค์กรภาคประชาชนที่ไม่มีจุดประสงค์ในการหากำไร คนทั่วไปใช้คำว่า “ประชาสังคม” เพราะแปลตามภาษาอังกฤษแบบคำต่อคำ แต่ตามหลักภาษาแล้ว ภาษาไทยคำนามมาก่อนคำคุณศัพท์หรือคำขยาย ซึ่งตรงกันข้ามกับภาษาอังกฤษ

ประชาชนได้เพิ่มขึ้น ในสังคมทุนนิยมอุตสาหกรรมปัจจุบัน ภาคธุรกิจเอกชน และภาครัฐ มีบทบาทสูงมากไป จำเป็นต้องช่วยกันสร้างภาคประชาชน ภาคสังคมประชาหรือภาคประชาชน ให้เข้มแข็ง มีอำนาจต่อรองในการรักษาเรียกร้องสิทธิผลประโยชน์ ประชาชนส่วนใหญ่ได้เพิ่มขึ้น เพื่อถ่วงดุลตรวจสอบภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างประชาธิปไตย ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ ร่วมมือ สามัคคี มีพลังในการช่วยกันทำงานเพื่อประโยชน์ของชุมชนและประเทศเพิ่มขึ้น

๔. การเผยแพร่ความคิด และจัดตั้งกลุ่มองค์กร เพื่อผลักดันการปฏิรูปในระดับกว้าง เช่น การปฏิรูปการศึกษา การวิจัยและการพัฒนา ทั้งในเรื่องการแก้ไขปัญหาพัฒนาทาง เศรษฐกิจสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในด้านต่างๆ เช่น การสื่อสาร การคมนาคม เทคโนโลยีชีวภาพ การแพทย์ วัสดุศาสตร์ และเทคโนโลยีอื่นๆ ที่มีศักยภาพสูงในการที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับทรัพยากรที่เรามีอยู่ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมให้มีประสิทธิภาพเพื่อส่วนรวมเพิ่มขึ้น เจริญก้าวหน้าไป ในทางเอื้อประโยชน์คนส่วนใหญ่มากกว่าการเพิ่มกำไรให้ภาค ธุรกิจเอกชน การพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ นั้น ต้องมีเป้าหมาย เพื่อการปฏิรูปการบริหารจัดการประเทศให้เติบโตได้อย่าง โปร่งใส เป็นธรรม มีประสิทธิภาพเพื่อส่วนรวม ลดการทำลาย สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนยาวนาน

แนวทางการดำเนินการเพื่อปฏิรูปที่กล่าวมาทั้งหมด ควรมีเป้าหมายเดียวกันที่ชัดเจนคือ สร้างสังคมที่ดี เป็นธรรม ทั้ง ๓ ด้าน คือ ๑. ความยุติธรรม ๒. อนุรักษ์และฟื้นฟู ธรรมชาติ และ ๓. ธรรมแห่งความถูกต้องดีงาม เพื่อที่จะ สร้างสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน อย่างมีสิทธิเสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ (ความเป็นพี่น้อง กัน) อย่างสงบ สันติ มีคุณภาพชีวิต และอย่างมีความสุข ทั้งทางกายและทางใจ การพัฒนาแนวทางเลือกใหม่แตกต่าง จากแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอุตสาหกรรมสุดโต่ง ที่มุ่งสร้างกำไรระยะสั้นให้เฉพาะนายทุนและคนชั้นกลาง แต่เอาเปรียบคนส่วนใหญ่ เอาเปรียบธรรมชาติสภาพแวดล้อม เป็นแนวทางพัฒนาแบบกอบโกยล้างผลาญ ที่อยู่ตรงข้ามกับ แนวทางการพัฒนาที่เป็นธรรมและยั่งยืน.

แนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจการเมืองสังคม อ่านเพิ่มเติม ได้จาก

๑ วิทยากร เชียงกุล แก้ววิฤตเศรษฐกิจแนวพุทธ สายธาร ๒๕๕๑

๒ วิทยากร เชียงกุล ปฏิวัติประชาธิปไตย เพื่อแก้ไข วิฤติของชาติ สายธาร ๒๕๕๑

๓ วิทยากร เชียงกุล หยุดวิฤตข้าชากด้วยระบบ สหกรณ์ บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๐

๔ วิทยากร เชียงกุล มองมุมใหม่วิกฤตเศรษฐกิจโลก
บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๒

๕ วิทยากร เชียงกุล ปฏิรูปประเทศไทย ๑-๒
บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๓ ปฏิรูปเศรษฐกิจการเมือง พิมพ์ครั้งที่
ที่ ๒ ๒๕๕๗

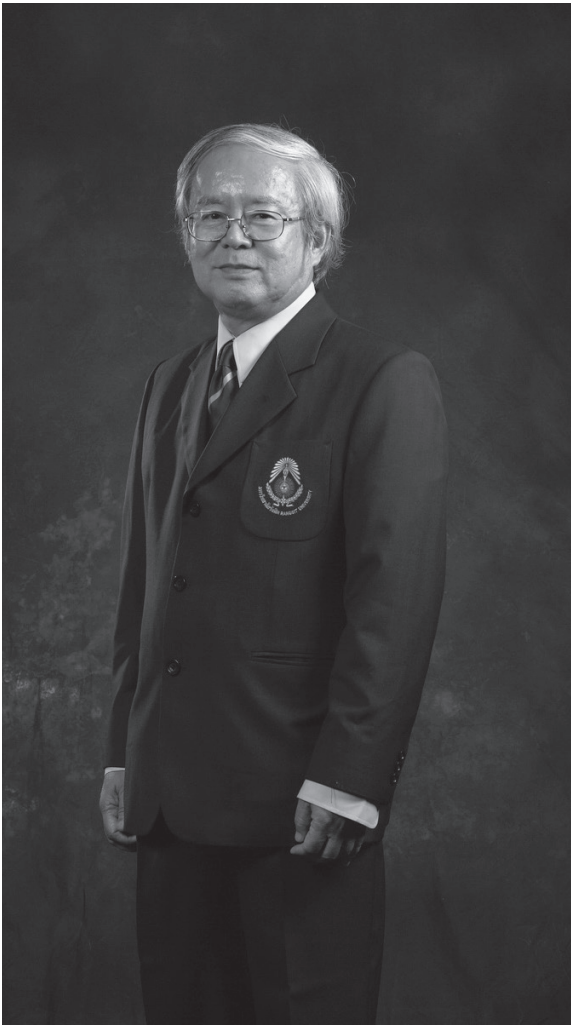
๖ วิทยากร เชียงกุล เศรษฐกิจระบบนิเวศ เพื่อโลก
ที่เป็นธรรมและยั่งยืน บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๔

๗ วิทยากร เชียงกุล เศรษฐศาสตร์แนวใหม่ เพื่อชีวิต
และระบบนิเวศที่สันติสุข กรุงเทพฯธุรกิจ ๒๕๕๖

๘ วิทยากร เชียงกุล ปิดกวดประเทศไทย ก้าวอย่าง
อึกยาวไกล บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๗

๙ วิทยากร เชียงกุล เพื่อการปฏิรูปมนุษย์และสังคม
อย่างลึกซึ้ง แสงดาว ๒๕๕๗

**ประวัติการศึกษา
การทำงาน
ผลงานวิจัย
และหนังสือเล่ม**

รศ.วิทยากร เชียงกุล

การศึกษา

- ๒๕๐๓-๒๕๐๘ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย มัธยมปลาย
ประกาศนียบัตร
- ๒๕๐๘-๒๕๑๒ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปริญญาตรี ศบ. (เกียรตินิยม)
- ๒๕๒๐ ILO International Centre for Advanced
Technical and Vocational Training,
Turin, Italy
Training Methodology for Trade Union
Instructors Certificate
- ๒๕๒๓-๒๕๒๕ Institute of Social Studies, The Hague,
The Netherlands ปริญญาโทด้านพัฒนา
สังคม MSc. (Development Studies)
- ๒๕๓๓, ๒๕๓๔ ไปดูงานที่สหรัฐอเมริกา และยุโรปตะวันตก
ครั้งละ ๓ สัปดาห์ ในฐานะผู้ชำนาญการ
ประจำคณะกรรมการการคลัง การเงิน
การธนาคาร และสถาบันการเงิน ประจำ
สภาผู้แทนราษฎร

การทำงาน

- ๒๕๑๒-๒๕๑๕ บริษัท ไทยวัฒนาพานิช
นักวิชาการ/นักเขียน
- ๒๕๑๕-๒๕๒๕ ฝ่ายวิจัยและวางแผน ธนาคารกรุงเทพฯ
เศรษฐกร/นักเขียน
- ๒๕๒๕-๒๕๓๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์
- ๒๕๓๑ หนังสือพิมพ์วิญญูจักร
บรรณาธิการบริหาร
- ๒๕๓๑-๒๕๓๔ ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายสำนักกรรมการ
ผู้จัดการ (ดูแลงานด้านการวิจัยและ
วางแผน)
- ๒๕๓๔-๒๕๓๘ มหาวิทยาลัยรังสิต รองอธิการบดี และ
ผู้อำนวยการสำนักงานวางแผนและ
พัฒนา
- ๒๕๓๘-๒๕๔๐ มหาวิทยาลัยรังสิต
คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
ผู้อำนวยการสำนักงานวางแผนและพัฒนา
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

- ๒๕๔๐-๒๕๔๖ มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย
ทางด้านสังคมศาสตร์ และอาจารย์
สาขาวิชาเศรษฐกิจและสังคม
- ๒๕๔๖-๒๕๕๔ มหาวิทยาลัยรังสิต
คณบดีวิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม
มหาวิทยาลัยรังสิต
- ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยรังสิต
คณบดีกิตติคุณ วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม
มหาวิทยาลัยรังสิต

ตำแหน่งทางวิชาการ

รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

งานอื่นๆ

- ผู้อำนวยการ ประจำคณะกรรมการการคลังการธนาคาร
และสถาบันการเงิน
ประจำสภาผู้แทนราษฎร (๒๕๓๒-๒๕๓๔)
- กรรมการสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย (๒๕๒๕-
๒๕๒๗, ๒๕๓๒-๒๕๓๔)
- บรรณาธิการวารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง สถาบันวิจัย
สังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒๕๒๔-๒๕๒๕)

- นักเขียนคอลัมน์ประจำหนังสือพิมพ์หลายฉบับ (๒๕๑๗-๒๕๔๐)
- ผู้บรรยายพิเศษ มหาวิทยาลัยและองค์กรสาธารณะต่างๆ

เกียรติคุณ

- รางวัลภูมิพล สำหรับนักศึกษาที่สอบเข้ามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ได้คะแนนสูงสุด ๓ คนแรก
- รางวัลนักเขียนบทความดีเด่น กองทุนอายุมงคลโสณกุล ปี ๒๕๓๖
- รางวัลศรีบูรพา ประจำปี ๒๕๔๑
- รางวัลอาจารย์ดีเด่นด้านการแต่งตำรา มหาวิทยาลัยรังสิต ปี ๒๕๔๙
- ศิษย์เก่าดีเด่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๗๒ ปี ของมหาวิทยาลัย ปี ๒๕๔๙

การเป็นกรรมการ

- กรรมการสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย (๒๕๑๗-๒๕๑๘)
- กรรมการสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย (๒๕๒๕-๒๕๒๗)

- กรรมการตัดสินรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมประจำปี
ของสมาคมผู้สื่อข่าวบันเทิงฯ
- ประธานกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยรังสิต
(๒๕๓๔-๒๕๔๓) (๒๕๔๔ - ๒๕๔๘)
- กรรมการพิจารณาศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณกรรม
ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (๒๕๔๐)
- กรรมการตัดสินรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์แห่งอาเซียน
(ซีไรท์) ๒๕๔๓
- คณะทำงานเพื่อการศึกษาและจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์
การปฏิรูปการศึกษา ๒๕๔๖
- กรรมการจัดงาน ๑๐๐ ปี ศรีบูรพา ๒๕๔๘-๒๕๔๙
- กรรมการโครงการอุทยานมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และ
ประชาธิปไตยไทย ๒๕๔๗ - ปัจจุบัน
- อนุกรรมการด้านการเรียนรู้ สถาบันวิทยาการการเรียนรู้
๒๕๔๘
- ประธานกรรมการอำนวยการการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๔๙-
๒๕๕๐

การวิจัย

๑. เรื่อง The Effects of Capitalist Penetration on the Transformation of the Agrarian Structure in the Central Region of Thailand ๑๙๖๐-๑๙๘๐ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท เสนอต่อ The International Institute of Social Studies, The Hague, The Netherlands ปี ๒๕๒๖)
๒. ปัญหาเศรษฐกิจสังคมที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนไทย (๒๕๐๒-๒๕๓๒) ได้ทุนสนับสนุนจากมูลนิธิไทย-อเมริกัน ปี พ.ศ. ๒๕๓๓
๓. วิฤติเศรษฐกิจไทย: ผลกระทบจากการรับเงินช่วยเหลือ และ ทางออกสำหรับประชาชน ได้รับทุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ปี พ.ศ. ๒๕๔๐
๔. หนังสือดี ๑๐๐ ชื่อเรื่องที่คนไทยควรอ่าน ได้รับทุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ปี พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๒
๕. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๔๐ ได้รับทุนจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปี ๒๕๔๑
๖. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๔๑ ได้รับทุนจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ปี ๒๕๔๒)

๗. “หนังสือดี ๑๐๐ เรื่องที่เด็กและเยาวชนไทยควรอ่าน”
ได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ปี พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๔๓
๘. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ๒๕๔๓/๒๕๔๔ ได้รับทุน
จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๔)
๙. การพัฒนาตัวแบบชีวิตความยากจนเชิงโครงสร้าง
ได้รับทุนจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ร่วมกับ World Bank ๒๕๔๔-๒๕๔๕
๑๐. การพัฒนาสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส
ในสังคมไทย: กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระรายย่อย
ได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๖
๑๑. “สามทศวรรษทบวงมหาวิทยาลัย” ได้รับทุนจาก
ทบวงมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๖
๑๒. ยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศ ได้รับ
ทุนจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗
๑๓. รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี ๒๕๔๗/๒๕๔๘ ได้รับ
ทุนจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ ปี ๒๕๔๘

๑๔. นโยบายของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ: การทับซ้อนของผลประโยชน์ทางธุรกิจ ได้รับทุนจากสถาบันพระปกเกล้า ปี ๒๕๔๙
๑๕. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๔๙-๒๕๕๐ ได้รับทุนจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปี ๒๕๕๐
๑๖. รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี ๒๕๕๐/๒๕๕๑ ได้รับทุนจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ปี ๒๕๕๑
๑๗. รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี ๒๕๕๑/๒๕๕๒ ได้รับทุนจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปี ๒๕๕๒
๑๘. การสังเคราะห์ผลการวิจัยปฏิรูปการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร จีน เวียดนามและไทย ได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ๒๕๕๓
๑๙. รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี ๒๕๕๒/๒๕๕๓ ได้รับทุนจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ปี ๒๕๕๓
๒๐. จะเลือกการปฏิบัติทางการศึกษาหรือจะเลือกความพินาศ ได้รับทุนจากแผนงานสร้างเสริมการเรียนรู้กับสถาบันอุดมศึกษาไทย ๒๕๕๓

๒๑. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ ได้รับทุนจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ปี ๒๕๕๕
๒๒. หนังสือดี ๑๐๐ เรื่อง เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ได้รับทุนจากสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ปี ๒๕๕๕

ผลงานเขียน แปลและเรียบเรียงโดยวิทยากร เชียงกุล
ที่พิมพ์เป็นเล่มแล้ว
(ถึงสิ้นเดือนเมษายน ๒๕๕๗ รวม ๑๓๖ เล่ม)

แบ่งเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. เรื่องแต่ง
๒. รวมบทความสั้น
๓. งานวิจัย คั่นคว้า ตำรา สารคดี
๔. งานแปลและเรียบเรียง

ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) เรื่องแต่ง (เรื่องสั้น บทกวี นิยาย)

๑. ฉันทจินมาหาความหมาย (พิมพ์ครั้งแรก ๒๕๑๔ ครั้งที่ ๑๕ สนพ.สามัญชน ๒๕๔๓)

๒. ฝันของเด็กชายชาวนา (๒๕๒๒, ๒๕๔๔)

๓. ฤดูใบไม้ผลิจักต้องมาถึง (๒๕๒๒, ๒๕๓๒)

๒) รวมบทความสั้น

๔. เราจะไปทางไหนกัน ๒๕๑๖, ๒๕๑๘

๕. เพื่อปากท้องและชีวิตที่ดีกว่า ๒๕๒๐

๖. ทางเลือกสังคมไทย ๒๕๒๘

๗. ทางออกการเมืองไทย ๒๕๓๑

๘. ทางสองแพร่งของเศรษฐกิจการเมืองไทย ๒๕๓๓

๙. รัฐประหาร ๒๓ กุมภาพันธ์ กับอนาคตของเศรษฐกิจการเมืองไทย ผลิต ๒๕๓๕

๑๐. ประชาธิปไตยเพื่อประชาชนไทย ผลิต ๒๕๓๕

๑๑. รัฐประหารการเมืองไทย คลังสมอง ๒๕๓๕

๑๒. เพื่อศตวรรษที่ ๒๑ วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสังคมไทย มิ่งมิตร ๒๕๓๘

๑๓. ปฏิรูปการเมือง มิ่งมิตร ๒๕๔๐

๑๔. งานคิดสรรในรอบ ๓๐ ปี ของวิทยากร เชียงกูล มิ่งมิตร ๒๕๔๒

๑๕. คนหนุ่มสาวจะไปทางไหนกัน มิ่งมิตร ๒๕๔๓

๓) งานวิจัย ค้นคว้า ตำรา สารคดี

๑๖. ปัญหาและทางออกของประเทศด้อยพัฒนา ๒๕๑๗
(ปัญหาพื้นฐานของประเทศด้อยพัฒนา) ๒๕๒๑
๑๗. ขบวนการนักศึกษาไทย (บก.) ๒๕๑๗, ๒๕๓๖
๑๘. ปัญหาและแนวทางการต่อสู้ของโลกที่สาม ๒๕๑๘
(โลกที่สาม จงสามัคคีกัน) ๒๕๒๒
๑๙. ปัญหาเศรษฐกิจของชาวนาไทย ๒๕๑๘ (ปัญหา
พื้นฐานของชาวนาไทย) ๒๕๒๑
๒๐. เศรษฐศาสตร์ทั่วไป ๒๕๒๒, ๒๕๒๙ (หนังสือเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สนพ.ไทยวัฒนาพานิช)
๒๑. การพัฒนาทุนนิยมในประเทศไทย; ศึกษากรณี สังคม
เกษตรกรรมภาคกลาง สนพ.ต้นหมาก ๒๕๒๖
๒๒. การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย: บทวิเคราะห์ ๒๕๒๗
๒๓. ปัญญาชนกับการเปลี่ยนแปลงสังคม ๒๕๓๐
๒๔. ปัญญาชน ชนชั้นนำในโลกยุคข้อมูลข่าวสาร มิ่งมิตร
๒๕๓๘
๒๕. ศึกษาบทบาทและความคิดของป๋วย อึ๊งภากรณ์ มิ่งมิตร
๒๕๓๑
๒๖. ศึกษาบทบาทและความคิดของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
มิ่งมิตร ๒๕๓๒, ๒๕๓๘

๒๗. ศึกษาบทบาทและความคิดของ กุหลาบ สายประดิษฐ์
มิ่งมิตร ๒๕๓๒
๒๘. ศึกษาบทบาทและความคิดของ ส.ศิวัรักษ์ มิ่งมิตร
๒๕๓๓
๒๙. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม กับผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนไทย ๒๕๓๓
๓๐. พจนานุกรม นักคิดนักเขียนคนสำคัญของโลก สุขภาพ
ใจ ๒๕๓๖
๓๑. ทำไม ฉันทจึงมาหาความหมาย แกรมมี่ ๒๕๓๖
๓๒. วิเคราะห์ ๔ ปัญญาชนสยาม สำนักพิมพ์ ๒๒๒, ๒๕๓๘
๓๓. Vision ๒๐๒๐ จินตภาพสำหรับผู้บริหารและสังคม
ไทย มิ่งมิตร ๒๕๓๙
๓๔. วิฤติเศรษฐกิจไทย: ผลกระทบจากการรับเงื่อนไข IMF
และทางออกสำหรับประชาชน ประพันธ์สาส์น ๒๕๔๐
๓๕. การกอบกู้และฟื้นฟูชาติจากพันธนาการของ IMF
มิ่งมิตร ๒๕๔๑
๓๖. รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี ๒๕๔๐ สกศ. ๒๕๔๑
๓๗. ปฏิวัติภูมิปัญญาใหม่ ต้านภัย IMF มิ่งมิตร ๒๕๔๑
๓๘. ถาม-ตอบ ปัญหาวิฤติเศรษฐกิจไทย มิ่งมิตร ๒๕๔๑

๓๙. สารานุกรมแนะนำหนังสือดี ๑๐๐ เล่มที่คนไทยควรอ่าน สกว. ๒๕๔๒
๔๐. หนังสือดีในรอบศตวรรษ มิ่งมิตร ๒๕๔๒, (หนังสือดีในรอบหลายศตวรรษ (ปรับปรุงใหม่) สายธาร ๒๕๔๓)
๔๑. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ๒๕๔๑ สกศ. ๒๕๔๒ (ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา เพื่อแก้ไขวิกฤติของชาติ สุขภาพใจ ๒๕๔๓)
๔๒. วิกฤติระบบทุนนิยมโลกในทัศนะ จอร์จ โซรอส มิ่งมิตร ๒๕๔๒
๔๓. เศรษฐศาสตร์มิติใหม่ วิถีทรรศน์ ๒๕๔๒
๔๔. วิเคราะห์งานเขียนดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ วิญญูชน ๒๕๔๒
๔๕. หนังสือดี ๑๐๐ ชื่อเรื่องที่คนไทยควรอ่าน ฉบับสังเขป วิญญูชน ๒๕๔๓
๔๖. สังคมประชาธิปไตยใหม่-ทางออกประชาชน มิ่งมิตร ๒๕๔๓
๔๗. ธรรมะแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประชาชนได้อย่างไร บุญญปัญญา ๒๕๔๓
๔๘. อ.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ สามัญชนผู้ยิ่งใหญ่ เพื่อนดี ๒๕๔๓
๔๙. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ๒๕๔๓/๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๔

(ทางรอดของประเทศไทย ปฏิวัติกรอบวิธีคิดและระบบการเรียนรู้ใหม่ เรือนปัญญา ๒๕๔๔)

๕๐. คู่มือผู้รักการอ่านและผู้ใฝ่การเรียนรู้ สายธาร ๒๕๔๔
๕๑. ข้อเท็จจริงและอนาคตเศรษฐกิจสังคมไทย มิ่งมิตร ๒๕๔๔
๕๒. หนังสือดี ๑๐๐ เรื่องที่เด็กและเยาวชนไทยควรอ่าน สกว. ๒๕๔๔
๕๓. การพัฒนาสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย : กลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระรายย่อย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง ๒๕๔๖
๕๔. วิชาชีพไทยรักไทยบนฐานคิดเศรษฐศาสตร์การเมือง แบบองค์รวม วิถีทรรศน์ ๒๕๔๕
๕๕. เศรษฐกิจไทย เศรษฐกิจโลก สายธาร ๒๕๔๕
๕๖. การพัฒนาแบบยั่งยืนกับการแก้ปัญหาคนจน วิถีทรรศน์ ๒๕๔๗
๕๗. คู่มือการพัฒนาตนเองและภาวะความเป็นผู้นำ สายธาร ๒๕๔๗
๕๘. เศรษฐกิจเงินในระบบเศรษฐกิจโลก สายธาร ๒๕๔๗
๕๙. ปรัชญาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สายธาร ๒๕๔๘

๖๐. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๔๗/๒๕๔๘ สกศ.
๒๕๔๘
๖๑. จิตวิทยาในการสร้างความสุข สายธาร ๒๕๔๘
๖๒. เศรษฐกิจไทย ปัญหา และทางแก้ สายธาร ๒๕๔๘
๖๓. ความสุขซื้อไม่ได้ แต่สร้างได้ด้วยตนเอง ประพันธ์
สาส์น ๒๕๔๘
๖๔. การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สายธาร ๒๕๔๙
๖๕. รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี ๒๕๔๘/๒๕๔๙
รากเหง้าของปัญหาและแนวทางแก้ไข สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๔๙
๖๖. นโยบายของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ: การทับซ้อนของ
ผลประโยชน์ทางธุรกิจ สถาบันพระปกเกล้า ๒๕๔๙
๖๗. แนวทางการปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล สายธาร
๒๕๔๙
๖๘. แง่คิดจากภูฐาน การพัฒนาเพื่อความสุขประชาชาติ
มหาวิทยาลัยรังสิต ๒๕๔๙
๖๙. ผู้นำผู้เปลี่ยนแปลงและให้แรงบันดาลใจแก่โลก
สายธาร ๒๕๕๐
๗๐. ก้าวข้ามระบอบทักษิณ สู่เส้นทางปฏิรูป การเมือง
เศรษฐกิจ บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๐

๗๑. หยตวิฤทธิซ้าซากด้วยระบบสหกรณ์ บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๐
๗๒. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๔๙/๒๕๕๐ การแก้ปัญหาและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบองค์รวม สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา ๒๕๕๐
๗๓. อนาคตเศรษฐกิจโลกและทางออกของไทย บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๐
๗๔. ปัญหาและทางออกของการเมืองไทย ชมรมนักศึกษาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม ๒๕๕๑
๗๕. ปฏิวัติประชาธิปไตยเพื่อแก้ไขวิกฤติของชาติ สายธาร ๒๕๕๑
๗๖. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๐/๒๕๕๑ สกศ. ๒๕๕๑
๗๗. อุโก ชาเวช ผู้นำการเมืองใหม่แห่งลาตินอเมริกา บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๑
๗๘. แก้วิกฤติเศรษฐกิจแนวพุทธ สายธาร ๒๕๕๑
๗๙. มูฮัมหมัด ยูนุส ธนาकारคนจนและรางวัลโนเบล สายธาร ๒๕๕๑
๘๐. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยและโลกาภิวัตน์ มหาวิทยาลัยรังสิต ๒๕๕๑

๘๑. มุมมองใหม่ วิฤทธิเศรษฐกิจโลก บ้านพระอาทิตย์
๒๕๕๒
๘๒. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ๒๕๕๑-๒๕๕๒ บทบาท
การศึกษากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๕๓
๘๓. ศาสตร์และศิลปะแห่งการเป็นผู้นำ สายธาร ๒๕๕๓
๘๔. จะเลือกการปฏิบัติทางการศึกษาหรือจะเลือก
ความพินาศ นสธ.และสสส.๒๕๕๓
๘๕. ปฏิรูปประเทศไทย เศรษฐกิจ การเมือง, การศึกษา
พัฒนาผู้นำ บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๓
๘๖. การสังเคราะห์ผลการวิจัย ปฏิรูปการศึกษาของประเทศ
ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา
สหราชอาณาจักร จีน เวียดนาม และไทย สสส.๒๕๕๓
๘๗. เศรษฐกิจระบบนิเวศ (Ecological Economics)
เพื่อโลกที่เป็นธรรมและยั่งยืน บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๔
๘๘. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓ “จะ
ปฏิรูปการศึกษาให้เกิดผลจริงได้อย่างไร” สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๕๕
๘๙. เศรษฐศาสตร์แนวใหม่ เพื่อชีวิตและระบบนิเวศ
ที่สันติสุข กรุงเทพธุรกิจ ๒๕๕๖

๙๐. ๑๐๐ หนังสือดี เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ๒๕๕๖
๙๑. ปัดกวาดประเทศ ก้าวอย่างอึกยาวไกล บ้านพระอาทิตย์ ๒๕๕๗

๔) งานแปลและเรียบเรียง (ทั้งวิชาการและวรรณกรรม)

๙๒. อธิบายศัพท์การเมืองการปกครองสมัยใหม่ สายธาร ๒๕๔๓
๙๓. อธิบายศัพท์ปรัชญาการเมืองและสังคม สายธาร ๒๕๔๓
๙๔. ศัพท์เศรษฐกิจ ธุรกิจ การเงินการธนาคาร เบี้ยฟ้า ๒๕๓๔, ๒๕๓๖, ๒๕๓๘ (ปรับปรุงใหม่ สำนักพิมพ์มติชน ๒๕๔๐, สายธาร ๒๕๔๖)
๙๕. อธิบายศัพท์การบริหารจัดการสมัยใหม่ สายธาร ๒๕๔๓
๙๖. อธิบายศัพท์โลกยุคใหม่ มติชน ๒๕๓๙ (อธิบายศัพท์ใหม่เพื่อเข้าใจโลกยุคใหม่ สายธาร ๒๕๔๗)
๙๗. อธิบายศัพท์เศรษฐศาสตร์การเมือง สายธาร ๒๕๔๕
๙๘. อธิบายศัพท์เศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ สายธาร ๒๕๔๗

๙๙. อธิบายศัพท์การศึกษาและความรู้สาขาต่างๆ สายธาร
๒๕๔๗
๑๐๐. อธิบายศัพท์สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สายธาร
๒๕๕๐
๑๐๑. อธิบายศัพท์ จิตวิทยาและการพัฒนาตนเอง ๒๕๕๒
๑๐๒. เพื่อโลกที่ดีกว่า ๒๕๑๖
๑๐๓. การแต่งงานในทศวรรษใหม่ (แปลรวม) ๒๕๑๖, ๒๕๑๘,
๒๕๒๐, ๒๕๒๒, ๒๕๒๔
๑๐๔. แนวคิดใหม่ทางการศึกษา (แปล) ๒๕๑๘, ๒๕๒๑
๑๐๕. บทกวีเพื่อผู้ถูกกดขี่ (บก.แปล) ๒๕๑๘
๑๐๖. ฉันยังมีชีวิตและยังไฝฝืนอยู่ (รวมบทกวีแปล) มิ่งมิตร
๒๕๔๑
๑๐๗. เธอคือชีวิต (นิยาย) ๒๕๑๙, ๒๕๒๐, ๒๕๒๑
๑๐๘. เรือนรก (นิยาย) ๒๕๒๑ เรือโรงงาน ๒๕๒๒, ๒๕๓๒
๑๐๙. ๕๕ วันก่อนญวนแตก (บก.แปล) ๒๕๒๑
๑๑๐. แต่ความจนและความโง่เขลา รวมเรื่องสั้นจาก
๖ ทวีป (แปลรวม) ๒๕๒๑
๑๑๑. กวีแห่งอาเซี่ยน ๒๕๒๑
๑๑๒. น้ำพุแห่งความขมขื่น ฟอนตามารา (นิยาย) โคมทอง
๒๕๒๓

๑๑๓. เศรษฐศาสตร์ชาวบ้าน ๒๕๒๔ เศรษฐศาสตร์ที่ทุกคนควรรู้ สามัญชน ๒๕๓๑ พิมพ์ครั้งที่ ๔ ๒๕๔๑
๑๑๔. ทำอย่างไรจึงจะเรียนเก่ง ปรัชญา ๒๕๓๗
๑๑๕. ความรักในทัศนะใหม่ ปรัชญา ๒๕๓๘
๑๑๖. เรียนลึก รู้ไว ใช้สมองอย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันวิทยาการการเรียนรู้ (สวร.) ๒๕๔๗
๑๑๗. คุณฉลาดกว่าที่คุณคิดไว้ คบไฟ ๒๕๔๐
๑๑๘. ความรัก การสร้างสรรค์ และความสุข สายธาร ๒๕๕๐
๑๑๙. จิตวิทยาในการสร้างความสุข สายธาร ๒๕๕๑, ๒๕๕๒
๑๒๐. จิตวิทยา ความฉลาด และความคิดสร้างสรรค์ สายธาร ๒๕๕๑
๑๒๑. จิตวิทยาวัยรุ่น สายธาร ๒๕๕๒
๑๒๒. บทกวีนานาชาติเพื่อสังคมใหม่ มหาวิทยาลัยรังสิต ๒๕๕๓
๑๒๓. แด่โลกและชีวิต ปรัชญาความคิดบุคคลสำคัญของโลก มิ่งมิตร ๒๕๓๙
๑๒๔. คำคมเพื่อชีวิตที่ดีกว่า สายธาร ๒๕๔๓

๑๒๕. คำคมคนรักหนังสือ มิ่งมิตร ๒๕๔๔
๑๒๖. เต็มไฟให้ชีวิต คำคมเพื่อแรงบันดาลใจ สายธาร ๒๕๔๕
๑๒๗. คำคมว่าด้วยความรักและมิตรภาพ มิ่งมิตร ๒๕๔๕
๑๒๘. คำคม การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สายธาร ๒๕๔๕
๑๒๙. คำคมและวาทะสำคัญในประวัติศาสตร์โลก ๑-๒ สายธาร ๒๕๔๖
๑๓๐. คำคมว่าด้วยความสุข ๑-๒ สายธาร ๒๕๔๙
๑๓๑. หลักคิด/คำคม: ผู้นำและภาวะการนำ สายธาร ๒๕๕๓
๑๓๒. อยู่ใจสงบ ในโลกที่ยากลำบาก ข้อคิด/คำคมจากปรัชญาสำนักสโตอิกและพุทธปรัชญา สายธาร ๒๕๕๓
๑๓๓. The Creative Mind of Einstein ความคิดจิตใจที่สร้างสรรค์ของอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ สายธาร ๒๕๕๓
๑๓๔. The Soul of Mahatama Gandhi สายธาร ๒๕๕๓
๑๓๕. โฮจิมินห์ วีรบุรุษของประชาชนที่ถูกกดขี่ สายธาร ๒๕๕๔
๑๓๖. สารานุกรม ผู้นำและคนสำคัญของโลก แสงดาว ๒๕๕๖

๑๓๗. ธรรมชาติ ทางหลุดพ้นจากบ่วงทุกข์ แสงดาว ๒๕๕๖

๑๓๘. เพื่อการปฏิรูปมนุษย์และสังคมอย่างลึกซึ้ง แสงดาว
๒๕๕๗

อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ และมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

ในความรับรู้ของคนร่วมสมัย เหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๑๖ นับเป็นบรรยากาศที่ยิ่งใหญ่อันแสดงให้เห็นถึงพลังอำนาจของประชาชน และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของสังคมไทย ดังนั้น หลังเหตุการณ์สิ้นสุดลงไม่นาน จึงได้เกิดข้อเสนอว่าควรจะมีการสร้างอนุสาวรีย์วีรชนเพื่อรำลึกถึงทั้งตัวเหตุการณ์และผู้ที่เสียชีวิตในครั้งนั้น แก่นสำคัญในความพยายามผลักดันครั้งนี้คือขบวนการนักศึกษาในช่วงเวลานั้น

รัฐบาลในยุคหลัง ๑๔ ตุลา ก็ขานรับกระแสเรียกร้องเป็นอย่างดี โดยในเบื้องต้น คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลสัญญาธรรมศักดิ์ ได้มีมติเห็นชอบในเดือนธันวาคม ๒๕๑๗ ให้มีการสร้างอนุสาวรีย์วีรชน ๑๔ ตุลาได้ และมอบให้ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้ประสานงาน โดยในด้านหลักการนั้น รัฐบาลก็เห็นพ้องกับศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศูนย์นิสิตฯ หรือ ศนท.) ว่า เหตุการณ์วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นเหตุการณ์บ้านเมือง ไม่มีใครคนใดคนหนึ่งเป็น “เจ้าของ” ดังนั้น การสร้างอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ จึงควรเป็นเรื่องของรัฐร่วมกับประชาชน และสถานที่ตั้งของอนุสรณ์สถานก็ควรจะอยู่ในบริเวณถนนราชดำเนินอันเป็นสถานที่เกิดเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖

ปี ๒๕๑๘: ศิลากุญแจแห่งอนุสาวรีย์วีรชน

ในปี ๒๕๑๘ อันเป็นช่วงของรัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เริ่มมีการผลักดันในการสร้างอนุสาวรีย์อย่างจริงจังขึ้น โดยในเดือนกรกฎาคม ได้มีการประชุมระหว่างรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, ปลัดทบวงฯ, ผู้แทนสำนักงบประมาณและผู้แทนศูนย์นิสิตฯ ซึ่งเห็นพ้องต้องกันว่าควรให้ใช้สถานที่บริเวณสี่แยกคอกวัว อันเป็นบริเวณอาคารคณะกรรมการ

ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ (กตป.) เก้า^๑ เป็นสถานที่ก่อสร้างอนุสาวรีย์ โดยศูนย์นิสิตฯ มีแนวคิดเพิ่มเติมว่า สิ่งก่อสร้างนี้ไม่ควรมีหน้าที่แค่ใช้รำลึกเหตุการณ์ในอดีตเท่านั้น แต่ควรจะเป็นอาคารอนุสรณ์สถานที่มียุทธศาสตร์ใช้สอยด้วย

ในเดือนถัดมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการสร้างอนุสาวรีย์ฯ ดังกล่าว และได้เริ่มมีการประกวดแบบกัน โดยแบบที่ได้รับเลือกเป็นของนายเทอดเกียรติ ศักดิ์คำดวง (ซึ่งก็คือแบบของอนุสรณ์สถานที่สร้างในปัจจุบัน) ต่อมา ความหวังการสร้างอนุสาวรีย์เริ่มมีเค้าความเป็นจริงมากขึ้น เมื่อมีพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๘ ณ บริเวณที่ดินที่เคยเป็นอาคารคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ โดยมีสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกเป็นองค์ประธานในพิธี

^๑ ในช่วงทศวรรษ ๒๕๑๐ ที่ดินบริเวณอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ ในปัจจุบัน คืออาคารคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ หรือที่เรียกกันในสมัยนั้นว่า ตึก กตป. โดยมี พันเอก ณรงค์ กิตติขจร บุตรชายของจอมพลถนอม กิตติขจร และเป็นบุตรเขยของจอมพลประภาส จารุเสถียร เป็นหัวหน้าหน่วยงาน มีการเล่าลือในสมัยนั้นว่า พันเอก ณรงค์ ใช้องค์กรนี้เป็นเครื่องมือในการจัดการกับปฏิปักษ์ของตน อาคารนี้ได้ถูกเผาทำลายในเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖

ในปี ๒๕๑๙ แม้ความขัดแย้งทางอุดมการณ์ระหว่าง “ซ้าย” กับ “ขวา” จะรุนแรงขึ้น แต่การผลักดันในการสร้างอนุสาวรีย์ยังคงมีอยู่ต่อไป โดยในเดือนเมษายน รัฐมนตรีกระทรวงการคลังในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เห็นชอบที่จะให้กรมธนารักษ์ขอซื้อที่ดินบริเวณสี่แยกคอกวัว (ที่วางศิลาฤกษ์ไปแล้วในปี ๒๕๑๘) จากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แต่ในส่วนของการก่อสร้างอนุสาวรีย์ เห็นว่าควรให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมบริจาคค่าก่อสร้างด้วย โดยรัฐบาลจะรับภาระหากเงินที่บริจาคยังไม่เพียงพอ แต่ก่อนหน้าที่จะได้จัดการเรื่องราวให้เรียบร้อย ก็มีอันต้องเปลี่ยนรัฐบาลเป็นชุดของ ม.ร.ว. เสनीย์ ปราโมช

คลัง ๖ ตุลาคม: อนุสาวรีย์ที่ยังไม่มีโอกาสได้สร้าง

เมื่อถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๑๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของรัฐบาล ม.ร.ว. เสनीย์ ปราโมช ประสงค์จะเร่งรัดโครงการ โดยเห็นว่าไม่จำเป็นต้องรอให้ประชาชนบริจจาค่าก่อสร้าง พร้อมทั้งมีหนังสือขอซื้อที่ดินบริเวณสี่แยกคอกวัวจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แต่ยังมีทันได้รับคำตอบใดๆ ก็เกิดเหตุการณ์ ๖ ตุลา^๒ ขึ้นเสียก่อน รัฐบาล

^๒ เหตุการณ์ ๖ ตุลา ๑๙ คือ เหตุการณ์ที่ตำรวจตระเวนชายแดน และ

ธานินทร์ กรัยวิเชียร จึงได้มีมติให้ยกเลิกโครงการก่อสร้าง และในปีถัดมา ก็ได้มีมติให้ยึดเงินที่ประชาชนบริจาคเพื่อการก่อสร้างอนุสรณ์สถานเข้าคลัง

แม้ว่าการรัฐประหารในปี ๒๕๒๐ โดย พล.ร.อ. สงัด ชลออยู่ จะทำให้สภาพการเมืองเปิดกว้างยิ่งขึ้นเมื่อเทียบกับยุคของ ธานินทร์ กรัยวิเชียร แต่โครงการสร้างอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ ก็ยังคงไม่ได้รับความสนใจแต่อย่างใด ต่อมาในปี ๒๕๒๕ นักศึกษาได้เริ่มเรียกร้องถึงเรื่องดังกล่าวจากรัฐบาล พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ อีกครั้ง แต่ก็ยังคงไม่มีคำตอบที่แน่ชัด

เสียงเรียกร้องเหล่านี้ ยิ่งดังขึ้นอีกในช่วงต้นทศวรรษ ๒๕๓๐ อันเป็นช่วงรัฐบาลของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เนื่องจากในเดือนมิถุนายน ได้มีข่าวว่ารัฐบาลจะคืนทรัพย์สินของจอมพลถนอม กิตติขจรให้แก่เจ้าตัว เป็นเหตุให้สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ออกมาคัดค้านถึงขั้นอดข้าวประท้วง จนรัฐบาลต้องล้มเลิกแนวคิด เหตุการณ์นี้ทำให้กรณี “๑๔ ตุลา” ถูกกล่าวถึงอีกครั้ง ประเด็นเรื่องการสร้าง

กลุ่มพลังอนุรักษ์นิยมที่ถูกตั้งขึ้นเพื่อทำลายขบวนการนักศึกษา เช่น กระทิงแดง นวพล ลูกเสือชาวบ้าน รวมตัวกันล้อมปราบนักศึกษาที่ชุมนุมขับไล่สามเถร ถนอม กิตติขจร ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อย่างโหดเหี้ยม เพียงเพราะความเชื่อว่านักศึกษาเหล่านี้มีสายสัมพันธ์กับคอมมิวนิสต์เวียดนาม และจ้องล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์

อนุสรณ์สถานจึงยิ่งเข้มข้นขึ้น ในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ปีเดียวกัน ได้มีการรวมตัวของนักศึกษา นักวิชาการ และตัวแทนองค์กรเอกชน ตั้งขึ้นเป็น “คณะกรรมการติดตามการสร้างอนุสรณ์สถานวีรชน ๑๔ ตุลา” ขึ้น โดยมี ศาสตราจารย์ระพี สาคริก เป็นประธาน และส่งตัวแทนเข้าพบนายกรัฐมนตรี หลังจากนั้น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้คืนเงินบริจาคของประชาชนแก่ทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปใช้ในการสร้างอนุสรณ์สถาน โดยปรึกษาประสานงานกับนิสิตนักศึกษาต่อไป

อย่างไรก็ดี การสร้างอนุสรณ์สถานก็ยังมีได้รุดหน้าไปมากเท่าที่คาดหวังไว้ เหตุผลสำคัญก็เพราะไม่สามารถขอเช่าที่ดินบริเวณสี่แยกคอกวัวจากสำนักงานทรัพย์สินฯ ได้ จึงพยายามแก้ไขด้วยการยกระดับของ “คณะกรรมการติดตามฯ” จากที่ตั้งกันเองให้เป็นการตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี โดยในขั้นแรกยังให้ศาสตราจารย์ระพี สาคริก เป็นประธานเช่นเดิม และต่อมาจึงให้รัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธานกรรมการแทน เพื่อให้เป็นทางการมากขึ้น

กำเนิดมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

จากความล่าช้าในระบบราชการ ที่แม้การยกระดับ “คณะกรรมการติดตามฯ” ขึ้นก็ยังมีอาจแก้ไขได้ ในปี ๒๕๓๓ จึงได้เริ่มมีแนวคิดในการแก้ปัญหาด้วยการจัดตั้งเป็นมูลนิธิ

๑๔ ตุลา ขึ้น โดยให้มูลนิธิดังกล่าวมีหน้าที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง
อนุสรณ์สถานและรับโอนเงินบริจาคจากประชาชนในเหตุการณ์
๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ มาดำเนินการ โดยได้ยื่นเรื่องขอจัดตั้ง
มูลนิธิฯ ในวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ และได้รับอนุญาตในวันที่
๑๔ ธันวาคม ปีเดียวกัน

แม้มูลนิธิ ๑๔ ตุลา จะถือกำเนิดขึ้นเพื่อผลักดันเรื่องนี้
โดยเฉพาะ แต่ปัญหาหลักคือเรื่องของ “สถานที่” ก็ยังคงค้าง
คาอยู่ โดยความพยายามขอเช่าที่ดินจากสำนักงานทรัพย์สินฯ
ยังคงไม่ประสบผล เพราะสำนักงานทรัพย์สินฯ เสนอว่า ให้
ทบวงมหาวิทยาลัยเจรจากับผู้เช่าเดิมก่อน ถ้าตกลงกันได้แล้ว
สำนักงานทรัพย์สินฯ ก็ยินดีในการให้เช่าที่ดินแต่เนื่องจาก
ยังเจรจากับผู้เช่าเดิมไม่ได้ ปัญหาจึงยังค้างคาอยู่

๒๘ ปี แห่งการรอคอย

ในปี ๒๕๔๑ อันเป็นช่วงรำลึกครบรอบ ๒๕ ปี ๑๔ ตุลา
โครงการสร้างอนุสรณ์สถานได้รุดหน้าขึ้นไปอีกขั้น จากการที่
ธีรยุทธ บุญมี ประธานกรรมการจัดงาน ๒๕ ปี ๑๔ ตุลา และ
กรรมการบางคน เช่น ประสาร มฤคพิทักษ์ และ ธีรพล นิยม
ได้ติดต่อกับ อานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี เพื่อขอ
ความอนุเคราะห์ในการติดต่อขอเช่าที่ดินบริเวณสี่แยกคอกวัว
จากสำนักงานทรัพย์สินฯ ซึ่งก็ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ทว่า นอกจากเรื่องของที่ดินแล้ว อุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การย้ายผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลออกจากบริเวณที่จะใช้ก่อสร้าง ซึ่งก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล ในฐานะประธานคณะกรรมการทำงานย้ายผู้ค้าสลากกินแบ่งฯ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล รวมถึงความร่วมมือจากกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในขณะนั้น คือ นายพิจิตต รัตตกุล และเลขาธิการผู้ว่าฯ นายสมชาติ สืบตระกูล ตลอดจนบุคคลอื่นอีกหลายคน ทำให้การย้ายผู้ค้าสลากกินแบ่งออกจากพื้นที่ประสบความสำเร็จในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๔๒

การก่อสร้างอนุสรณ์สถานได้เริ่มเดินหน้าไปเรื่อยๆ โดยบริษัท แพลน คอนซัลแทนท์ จำกัด ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางเสียงสนับสนุนจากกลุ่มผู้ผลักดัน ก็มีเสียงคัดค้านดังขึ้นด้วยเหตุผลต่างๆ นานา เช่น

- เห็นว่าไม่ควรรื้อฟื้นเหตุการณ์ที่มีการฆ่าฟันกัน
- ไม่ควรสร้างสิ่งที่จะทำให้เกิดความบาดหมางกับทหาร
- ผู้เสียชีวิตหลายคนเป็นชาวบ้านธรรมดาที่มีได้เรียกร้องประชาธิปไตย ทำไมต้องยกย่องให้เป็นวีรชนด้วย

- ผู้ค้าสลากที่ต้องสูญเสียพื้นที่ค้าขายมองว่าเป็นกรณี “คนตายไล่คนเป็น”

ฯลฯ

ห้วงเวลานี้จึงเป็นช่วงแห่งการตอบคำถามต่อสาธารณะ เพื่อสร้างความเข้าใจว่า อนุสรณ์สถานเป็นสัญลักษณ์ของ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่พึงรู้สำหรับอนุชน มิได้เน้นเรื่อง การฆ่าฟันกัน และไม่ได้มุ่งสร้างความบาดหมาง แต่ต้องการให้ เกิดบทเรียนทางประวัติศาสตร์อันเป็นมโนทัศน์สำคัญในการ ก้าวสู่ออนาคตอย่างระมัดระวังต่อไป

สำหรับผู้เสียชีวิตนั้น ไม่ว่าจะเขาจะเป็นนักเรียน นักศึกษา หรือชาวบ้านธรรมดาที่เพียงแค่ว่าเข้ามาดูเหตุการณ์ แต่ก็ ปฏิเสธไม่ได้ว่า การเสียชีวิตของพวกเขา เป็นส่วนหนึ่งของความ วิบโยคในเหตุการณ์ เรื่องราวของพวกเขาควรค่าแก่การระลึก ถึง ไม่เพียงแต่จากญาติมิตรเท่านั้น แต่สำหรับบุคคลทั่วไปด้วย

ในที่สุด วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๔ หรือ ๒๘ ปี หลัง เหตุการณ์ สลугุปรืรชนที่ชนะการประกวดแบบตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ ก็ได้สร้างสำเร็จและมีพิธีสมโภชขึ้น แม้ในอดีตจะมีการเรียกสิ่ง ก่อสร้างนี้ว่า อนุสาวรีย์บ้าง ประติมากรรมบ้าง แต่สุดท้าย ก็เห็นพ้องต้องกันว่าควรเรียกว่าสลугุปรืรชน เพราะมีการนำ ชื่อของวีรชน ๑๔ ตุลา ที่จารึกบนแผ่นอิฐดินเผาที่ปิดทอง มา ประดับไว้บริเวณฐานสลугุปรืรนี้ พร้อมทั้งมีพิธีทางศาสนาเพื่อรำลึก ถึงผู้ล่วงลับ

อนุสรณ์สถานที่ขบวนการนักศึกษาเคยผลักดันมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ จึงกลายเป็นความจริงขึ้นมา

หลักการและความหมายของอนุสรณ์สถาน

หากใครสักคนเดินเท้ามาจากสนามหลวง ผ่านหน้าโรงแรมรัตนโกสินทร์ อันเป็นจุดปะทะที่สำคัญจุดหนึ่งในช่วงเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๑๖ ค่อยๆ เดินผ่านหน้าสำนักงานของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ จนถึงสี่แยกคอกวัว เมื่อข้ามถนนตะนาวมา จะเห็นอาคารอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ ตัวสถูปวีรชนยังคงตั้งอย่างสง่างามอยู่ในสายตา

ก่อนที่จะมีการก่อสร้างอนุสรณ์สถานนี้ขึ้น ได้เริ่มมีการพูดถึงหลักการและหน้าที่ของอนุสรณ์สถาน โดยคณะกรรมการอำนวยการสร้างอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ ภายใต้สังกัดมูลนิธิ ๑๔ ตุลา ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากทางกรุงเทพมหานคร ญาติวีรชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีศาสตราจารย์นายแพทย์ เสม พริ้งพวงแก้ว เป็นประธาน ได้มอบหมายให้ผู้ชนะการประกวดแบบในปี ๒๕๑๗ เป็นผู้พัฒนาแบบเดิมให้เหมาะกับยุคสมัย ด้วยแนวคิด ๒ ประการ คือต้องเคารพความจริงของประวัติศาสตร์ และให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ ได้มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

จากแนวคิดดังกล่าว สถาปนิกได้นำไปพัฒนาแบบ
อนุสรณ์สถานฯ ให้เป็นอนุสรณ์สถานที่เน้นความสงบนิ่ง
โล่งกว้าง และเรียบง่าย เพื่อรำลึกและคารวะต่อวีรชน มี
ประติมากรรมรำลึกอยู่ใจกลาง (ภายหลังจึงเรียกว่า สถูปวีรชน)
อาคารประกอบด้วยสวนหย่อม ลานกิจกรรมสำหรับการอภิปราย
ฟังเพลง และการแสดงกลางแจ้ง นอกจากนี้ยังมีส่วนที่เป็น
ห้องประชุมไว้ทำกิจกรรมทางความคิด และห้องอ่านหนังสือ
สำหรับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

สำหรับประติมากรรมรำลึกหรือสถูปวีรชนนั้น ประกอบด้วยฐานทรงสี่เหลี่ยมสูง ๕ เมตร ช่วงกลางปลายสอบเข้ายาว
๗ เมตร และยอดแหลมทรงสถูปสีทองสูง ๒ เมตร รวมความ
สูงทั้งสิ้น ๑๔ เมตร ปลายแหลมของยอดสถูปแสดงถึงจิต
วิญญาณสูงส่งของมวลมนุษย์ ส่วนปลายยอดสถูปมีรอยหยัก
คล้ายสร้างไม่เสร็จ เพื่อสื่อความหมายว่าภารกิจการต่อสู้เพื่อ
ประชาธิปไตยยังไม่สิ้นสุด ยอดปลายสถูปทำด้วยวัสดุโปร่งแสง
เพื่อให้เห็นแสงไฟที่ส่องออกมาจากภายในตัวสถูป แผงนัย
ถึงไฟแห่งประชาธิปไตยที่เป็นอมตะ ฐานสถูปตั้งสี่ด้านบุด้วย
กระเบื้องดินเผา สลักรายชื่อวีรชน ๑๔ ตุลา และรำล่อมด้วย
แผ่นอิฐสลักบทกวีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพ ความเสียสละ
เด็กและผู้หญิง กรรมกรและชาวนา นอกจากนี้ยังจัดทำแผ่นอิฐ
แกะลายจากแบบภาพถ่ายหรือภาพศิลปะจากการสร้างสรรค์

ของศิลปิน เพื่อสื่อถึงการเติบโตของงานของสิทธิเสรีภาพและ
ประชาธิปไตย

ปัจจุบันอาคารอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา เป็นสถานที่จัด
กิจกรรมสำหรับกลุ่มทางความคิดที่หลากหลาย โดยไม่จำกัด
ว่าเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองแบบใด ภายในอาคารได้จัดแสดง
นิทรรศการลำดับเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ๑๖, นิทรรศการภาพถ่าย
เหตุการณ์ฯ, นิทรรศการศิลปะคัทเอ้าท์การเมืองเดือนตุลา
โดยเปิดให้เยี่ยมชมตลอดทั้งปี ในส่วนสำนักงานมูลนิธิ ๑๔ ตุลา
ซึ่งตั้งอยู่ด้านหลังอาคารอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา นอกจากจะมี
ห้องประชุมซึ่งจัดฉายสารคดีเกี่ยวกับ ๑๔ ตุลา แก่หน่วยงาน
ที่สนใจแล้ว ยังเป็นศูนย์ข้อมูลที่รวบรวมเอกสาร, สิ่งพิมพ์,
งานศิลปะ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม
๒๕๑๖ เพื่อให้ผู้สนใจทั้งนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน
ทั่วไปเข้ามาศึกษาค้นคว้าอีกด้วย

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา กับกิจกรรมเพื่อสังคม

มูลนิธิ ๑๔ ตุลา มีพันธกิจในการสืบสานคุณค่า
ประชาธิปไตยและสืบเจตนารมณ์ ๑๔ ตุลา เพื่อถ่ายทอดสู่
เยาวชนคนรุ่นต่อไป ด้วยการสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้
และการจัดการความรู้ประชาธิปไตยและการเมืองภาคประชาชน
ส่งเสริมความเป็นธรรมในสังคม ประสานงานองค์กรประชาธิปไตย

ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงพัฒนาอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ให้เป็นศูนย์ข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ของมูลนิธิฯ ได้อิงกับหลักการเหล่านี้ โดยผู้สนใจสามารถติดตามเยี่ยมชมข้อมูลได้บนเว็บไซต์ www.14tula.com หรือส่งข้อมูลยังอีเมล oct14_f@hotmail.com

สำหรับผู้ที่มิสิ่งของต่างๆ เช่น หนังสือ ภาพถ่าย งานศิลปะ บทกวี หรือสิ่งของอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นก่อนและหลัง มูลนิธิฯ ยินดีรับบริจาคสิ่งของเพื่อรวบรวมไว้ในศูนย์ข้อมูลของมูลนิธิฯ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ ในช่วงทศวรรษ ๒๕๑๐ ต่อไป

